Smrt fašizmu — Sloboda narodu!

BANJALUČKE NOVINE

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA - BANJA LUKA

God I. Broj 10 | Banja Luka, 3 novembra 1953 | Primjerak din. 10

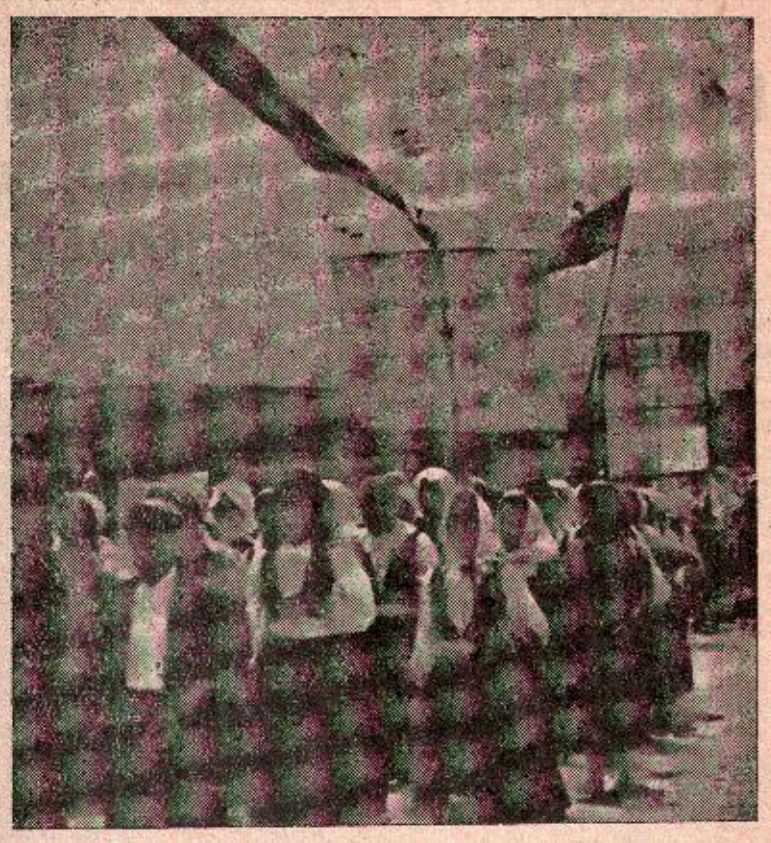

Sa svih strana dolazio je narod na veliki predizborni zbor

Zboru u Banjoj Luci prisustvovalo je preko 60.000 ljudi

Velika predizborna manifestacija

Na velikom zboru govorio je drug Milovan Đilas i drugi istaknuti politički rukovodioci

Banja Luka je u nedelju izmijenila svoj lik. Ulicama grada od ranog jutra vrvile su mase svijeta. Zastave, transparenti, prozori okićeni ćilimima i cvijećem — sve je to davalo svečan i nesvakidašnji izgled našem gradu. Autobusima, vozovima, kolima, pa i na konjima stizale su sve nove i nove grupe iz okolnih sela i srezova. Sve opštine u banjalučkom srezu shvatile su ovaj veliki i nesvakidašnji zbor svojim, u punom smislu te riječi, a najbolji dokaz tome je neobično veliko interesovanje naroda opština da dođe na zbor. Tako je na primjer u Bronzanom Majdanu okupljanje naroda, koji je htio da dođe na zbor u Banju Luku, počelo već u subotu poslije podne a od pola noći kretala su već prva vozila prema gradu da bi do jutra prebacila sve one koji su neizostavno htjeli da prisustvuju zboru i da čuju riječi druga Đilasa. A Bronzani Majdan nije neki usamljeni slučaj jer je u svim opštinama interes bio jednako velik.

Već u 11 sati prije podne veliki prostor pred Sreskim narodnim odborom bio je prepun a sve nove povorke su i dalje stizale. Pred tribinom se talasala masa od preko 60.000 ljudi.

Tačno u 12 sati na tribini se pojavio drug Milovan Đilas, potpretsjednik Saveznog izvršnog vijeća u pratnji drugova Nike Jurinčića, Uglješe Danilovića i Dušanke Kovačević, članova Izvršnog vijeća NRBiH i nekih poslaničkih kandidata za srez i grad Banju Luku.

Veliki predizborni zbor kakav Banja Luka ne pamti otvorio je sekretar Sreskog komiteta SKJ drug Niko Jurinčić

Radni ljudi herojske Bosanske Krajine i na ovim izborima dokazaće svoju ogromnu ljubav i privrženost državi radnog naroda

Osam godina, od zasjedanja Prve Savezne Narodne skupštine, je za istoriju vrlo kratak period. Nema sumnje, da je protekli period od osam godina, u kojem su vremenu zasjedale i radile dvije Narodne skupštine, za naš narod i našu zemlju, istoriski period, ispunjen veličanstvenim pobjedama od istoriskog značenja.

Već danas možemo sigurno da kažemo, da je taj period naše borbe, za ljepši i radosniji život, bio neobično težak, ali slavan dio naše istorije. Težak i naporan, jer smo morali koncentrisati sve snage da odolimo i pobjedimo državnu — birokratsku neman sa Istoka, a slavan i junački, jer smo u toj borbi pobjedili, stvorili radničku samoupravu, otvorili put komuni i na taj način udarili čvrste temelje izgradnje socijalističke demokratije, bez koje nema i nemože biti socijalizma«.

Govoreći zatim o izborima drug Niko je rekao: »Naša zemlja stoji pred novim izborima za najviša pretstavnička i zakonodavna tijela, pred izborima za Saveznu i Republičku Narodnu skupštinu. Radni ljudi naše zemlje, mogu biti ponosni na sva ona krupna djela i pobjede stvorene u proteklom periodu. Oni znaju, a svakodnevno to i materijalno osjećaju, da ni jedna vlast u prošlosti nije toliko učinila za poboljšanje života radnih ljudi, kao naša narodna vlast, koja je nikla i rodena u procesu krvave i teške borbe sa starim društvom i raznim dušmanima naše slobode i naše nezavisnosti. I baš zato, što je ona vlast najširih radnih slojeva grada i sela, što su se za nju borili milioni građana naše zemlje, nju vole i brane radne mase širom Jugoslavije.

Sigurno je, da će i nova Narodna skupština, izabrana na demokratski način od strane miliona birača širom naše zemlje, znati i umjeti da radi za korist našeg naroda.«

Na kraju svoga govora drug Niko je istakao:

»Nema sumnje da će radni ljudi grada i sreza Banje Luke, centra naše junačke Bosanske Krajine, koji su već nebrojeno puta u praksi dokazali svoju ogromnu ljubav i privrženost državi radnog naroda i stvari socijalizma, znati i ovoga puta da kao jedan izađu na izbore, i da svoj glas dadnu za pobjedu socijalizma, za slobodu i nezavisnost naše divne domovine.«

Neka živi socijalistička Jugoslavija, zajednica zbratimljenih naroda!

Neka živi najveći sin naših naroda drug Tito!

Neka živi bratstvo i jedinstvo hrabrih naroda Jugoslavije!

Bratstvo i jedinstvo biće i ubuduće osnov naših uspjeha

podvukao je drug Đilas u svom govoru

Evo na ovom — bosanskom — tlu odigrale su se u Oslobodilačkom ratu ne samo naše najveće i najotsudnije bitke, nego su na njemu, nimalo slučajno, donešene odluke koje su ustvari značile proklamovanje Revolucije kao već izvršenog čina, proklamovanje nove jugoslovenske države i novog društvenog uređenja. Kako zbog svog geografskog položaja, tako i zbog svoje nacionalne i socijalne strukture, Bosna je bila centar i svih suprotnosti najvažnijih zbivanja u našoj Revoluciji.

Ali ne samo to! Nego je ovdje bilo poprište onih najsurovijih, najzvjerskijih obračuna pomahnitalih vladajućih srpskih i hrvatskih buržoaskih klasa. Ti obračuni su vršeni preko četničkih i ustaških buržoaskih izmećara, a faktički za račun i na potsticaj okupatora, s konačnim ciljem da se onemogući borba protiv okupatora i ostvarenje kroz tu borbu i pomoću nje, bratstva i jedinstva naroda Jugoslavije, odnosno — nove Jugoslavije. Uski i sebični buržoaski interesi prikazivani su lažno kao srpski ili hrvatski, pa kao pravoslavni ili katolički. Buržoazije su razigrale sve mračne sile, sve tamne, nagone, nagomilane još od Srednjeg vijeka, da zanavijek iskopaju jaz između Srba i Hrvata, između naroda Jugoslavije, da bratoubilačkom borbom onemoguće oslobodilačku borbu, a time i stvaranje Jugoslavije.

Ali tada su se pojavili komunisti, Tito! I pregli oko nečeg u šta je malo ko vjerovao tada, u onoj poplavi bezumlja i zločina — da borbom protiv okupatora ostvaruju bratstvo i jedinstvo i time onemoguće bratsko istrebljivanje. Bili su to ne samo herojski cilj i zadatak, nego cilj i zadatak nenadmašni po svojoj plemenitosti. Ali i neviđeni po teškoćama.

I baš na tom — bosanskom — tlu bio je zadat tim buržoaskim čudovišnim planovima najodlučniji udarac. Kao u džinovskom kotlu punom ognja i krvi, tu, ovdje u Bosni, kalilo se bratstvo i jedinstvo i širilo na sve strane. U nevinoj krvi djece i žena, utopile su se izdajice i zločinci, i svjesne žrtve partizanske i muke narodne dale su plodove — bratstvo i jedinstvo su danas stvarnost u Jugoslaviji, a i u Bosni i Hercegovini.

Bratstvo i jedinstvo drug Tito često naziva najvećom tekovinom Oslobodilačkog rata. U njoj su izraženi svi uspjesi narodne borbe, ona omogućava našoj zemlji da smjelo ide u susret budućnosti i svjetskim olujama.

Iako je bratstvo i jedinstvo stvarnost, što njim već žive i dišu narodne mase, bilo bi i glupo i nestvarno ako bismo mislili da je ono izgrađeno zanavijek i da više neće naići ni na kakve teškoće. Svaki neprijatelj naroda Jugoslavije, bilo spoljni, bilo unutarnji, uvijek počinje pokušajima potkopavanja bratstva i jedinstva; uvijek sanja o tome da baš to razara. I to je razumljivo, jer su nacionalne i vjerske razlike najukorenjenije. I reakcionarni kler obično razvija svoju političku aktivnost na šovinističkoj osnovi, koju maskira vjerom — pravoslavnom i katoličkom ili muslimanskom. Ostaci buržoazije polažu danas jedinu kakvu-takvu nadu u nacionalnu i vjersku zaostalost, koje su najjače na selu. A i birokratizam nastoji da nade uporište na nacionalnoj osnovi.

Svjesne socijalističke snage moraju da se stalno bore za učvršćivanje bratstva i jedinstva. Socijalizmu i istinskoj demokratiji, kakva se razvija kod nas, tudi su ne samo suprotstavljanje nacije naciji, nego i svako odvajanje nacije od nacije.

Bratstvo i jedinstvo bilo je temelj na kome su se zidale sve pobjede naroda Jugoslavije. Ono je ona poluga koja je prevrnula planine i učinila prava čuda. Otkud to? Narodi Jugoslavije su baš u naše vrijeme dopali u takve uslove da nijedan od njih, posebno uzet, nije bio kadar, a još manje je sada, da bude nezavisan i slobodan. Štaviše, čak i udruženi morali su i moraju uložiti velike napore da bi spolja bili nezavisni, odnosno — unutra slobodni. Živimo u veoma surovom vremenu, u

(Nastavak na 2 strani)

Kad izlazimo na izbore mi izlazimo sa takvim uspjesima sa kojima se možemo ponositi

Pozdravljajući ovaj veličanstveni miting drugarica Dušanka je rekla: »U trenutku kada su engleska i američka vlada donijele zloglasnu odluku o predaji zone »A« talijanskim imperijalistima svi narodi Jugoslavije kao jedan stoje uz druga Tita spremni da brane nezavisnost i slobodu svoje domovine, svoje pravo, svoje revolucionarne tekovine, ono što smo stvorili u Oslobodilačkom ratu i poslijeratnoj izgradnji.

Braniti Trst od agresije za svakog našeg čovjeka znači braniti svoju rodnu grudu, braniti našu zajedničku domovinu Jugoslaviju bez koje nema slobode i nezavisnosti ni jednom narodu ove zemlje. To neviđeno jedinstvo naroda postalo je nepremostiva brana svakoj agresiji i svakom nasrtaju na našu slobodu.«

Govoreći zatim o ogromnim naporima koje smo uložili da od zaostale primitivne i polukolonijalne Bosne stvorimo naprednu ravnopravnu republiku u socijalističkoj Jugoslaviji drugarica Dušanka je istakla:

»Nije davno bilo kada je naša Bosna bila za strance interesantna samo radi svoje zaostalosti, po svojoj nepismenosti i bljedi, kada su dolazili da vide i slikaju naše pokrivene žene i mušebke, da nadmeno zavire po našim bosanskim ćepencima ili da naprave unosne poslove eksploatišući prirodna bogatstva i jeftinu radnu snagu.«

Ističući, zatim, kakvim je krupnim koracima kremula naša industrija u oslobođenoj zemlji drugarica Kovačević je navela niz podataka o izgradnji u našoj Republici. Narodna vlast je od oslobođenja pomogla podizanje 94.000 kuća na selu, podijeljeno je oko 200 hiljada grla stoke, 250 hiljada poljoprivrednih sprava i mašina itd. Naša zajednica imala je i krupne zadatke na zbrinjavanju ratom postradalih porodica. Samo u Bosni i Hercegovini bilo je 1945 god. 160 hiljada ratne siročadi, 68 hiljada invalida, desetine hiljada žrtava fašističkog terora. Do sada je 25.000 ratne siročadi prošlo kroz škole i zanate i osposobljeno za život, a 48.000 ih se nalazi još na školovanju.

Za ovih osam godina isplaćeno je samo za invalidnine 5 milijardi dinara. 3.000 invalida završilo je zanate, razne škole i fakultete i osposobljeno za rad u privredi.«

Navodeći još niz primjera i podataka koji vrlo slikovito govore kakvi su sve ogromni zadaci stajali pred narodnom vlašću za pro-

(Nastavak na 2 strani)

Ideal hiljada znanih i neznanih boraca za socijalizam u našoj zemlji postaje stvarnost

»Nepun mjesec dijeli nas od izbora za Saveznu i republikanske skupštine« — rekao je na početku svog govora poslanički kandidat grada za Saveznu skupštinu drug Drago Mažar. »Naša vlada i naši narodi izlaze i ovoga puta na izbore svijetla obraza. Nije onda čudo što se zborovi SSRN na kojima sumiramo rezultate, određujemo našu politiku, što se oni širom naše zemlje pretvaraju u prave narodne svečanosti. Engleži imaju sjajnu propagandu, Amerikanci su postali majstori da bacaju lug u oči. Rusi još uvijek »ubjeđuju« svoje podanike pomoću carskih metoda, ali ni jedna vlast ne može natjerati narod da se veseli, da s pjesmom izražava svoja osjećanja ako taj narod nije zadovoljan, ako taj narod ne živi u slobodi. Mi danas sa rukom na srcu možemo reći: žrtve pale za pobjedu Revolucije nisu bile uzaludne. Narod koji je radije išao u smrt nego u ropstvo zna da mu je jedini spas u slobodi. Od prava da slobodno mislimo izvojevali smo pravo da slobodno dišemo i da slobodno radimo.«

Zatim je drug Mažar govorio o uspjesima naše privredne izgradnje: »Suština procesa koji se zbiva danas kod nas jeste u tome što naš novi ekonomski život izrasta u borbu sa starim. Jači je i bolji od starog sposoban da živi i da se slobodno razvija. Proces demokratizacije biće utoliko potpuniji u koliko se brže izgrade novi odnosi u privredi i ukoliko brže izliječimo bolesti starog sistema«.

»Nisu rijetke pojave špekulacije, lokalizma, izigravanja raznih propisa, nebuđnosti, prijavih i sumnjivih poslovnih veza« rekao je zatim drug Mažar, »a još je nezgodnije što se borba protiv tih slabosti započinje tek kad administracija uzme stvar u svoje ruke umjesto da svaki radnik, svaki građanin digne svoj glas i svoju osudu. Već je vrijeme sazrelo da svaki član naše socijalističke zajednice učestvuje u rješavanju svih pitanja društvenog i političkog života. Tamo gdje preovlađava svijest o zajedničkim interesima tamo će snažnije socijalistički odnosi doći do izražaja, tamo će život da cvjeta i srce za domovinu toplije da kuca. Uostalom sva naša borba i vodi se da bi se živjelo pravednije i bolje. A preko organa samouprave, kroz razvitak komuna, naš će život i dobiti svoj puni sadržaj. Ideal hiljada znanih i neznanih boraca za socijalizam najzad postaje u našoj zemlji stvarnost. Komuna će postati žiža socijalističkog uređenja, glasnik socijalističke demokratije, tvorac novog besklasnog pravednijeg društva«.

Zatim je drug Drago Mažar govorio o pokušajima i sa Istoka i sa Zapada da ometu našu socijalističku izgradnju, a ti se pokušaji tome o jedinstvo naših naroda. On je rekao: »Kada se imaju u viđu prilike i poteškoće kroz koje smo brodili izgrađujući ovu našu djedovinu, kada su uspjesi tako očiti onda mi možemo ponosno i sa pouzdanjem da gledamo naprijed. Nikakve nas poteškoće više ne mogu zaplašiti i skrenuti sa puta socijalizma. To je put bratstva, to je put rada, blagostanja i sreće. Tim nas putem vodi drug Tito i naša Partija« — završio je svoj govor drug Mažar.

U našoj Republici podignuto je u ratum opustošenim selima 74.000 kuća

Cijeli svoj govor drug Gajić je posvetio našoj politici na selu koja je, za period od oslobođenja do danas, dala velike rezultate.

Kao osnovno oduzeta je zemlja veleposjednicima i data bezemljašima, zadrugama i državnim poljoprivrednim dobrima. Samo u našoj Republici dato je 117.000 hektara bezemljašima, a to je bio i kraj borbe seljaka u našoj zemlji protiv veleposjednika. Odmah iza oslobođenja riješeno je i pitanje seljačkih dugova kojom prilikom je otpisano 80 milijardi seljačkih dugova. Na zgarištima i u ratom opustošenim selima podignuto je 74.000 seljačkih kuća, na što je trebalo utrošiti preko 10 milijardi dinara. Iz pasivnih krajeva naše Republike kolonizirano je 25.000 seljačkih porodica, a za podizanje stočnog fonda nabavljeno je za našu Republiku 20.000 grla krupne i sitne stoke.

To je sve učinjeno u prvoj etapi našeg socijalističkog razvitka, rekao je dalje drug Vaso Gajić, a u drugoj, u ostvarenju Petogodišnjeg plana, udarenl su temelji naše socijalističke privrede. Izgrađujući snažnu industriju, naročito baznu, razvijajući široko našu putnu i željezničku mrežu, izgrađujući industriju koja proizvodi za potrebe poljoprivrede, stvoreni su realni uslovi da se može pristupiti, po jednom planu i programu, unapređenju poljoprivrede. I upravo sada se o tom vodi diskusija i izrađuju nacrti za to unapređenje.

On je na kraju govorio o političkom značaju izbora i potrebi da svi birači u što većem broju iziđu na pretstojeće izbore i izaberu najbolje pretstavnike naroda.

Đuro Pucar - Stari govorio je u Cazinu

U Cazinu je održan veličanstveni predizborni narodni zbor kojemu je prisustvovalo oko 30 hiljada ljudi iz srezova Velika Kladuša, Bosanska Krupa, Bihać i Cazin.

Cazin je imao svečan izgled. Njegovi građani dočekivali su oduševljeno narod iz okolnih srezova, a naročito su toplo pozdravili druga Đuru Pucara Starog.

Zbor je otvorio pretsjednik Sreskog odbora Socijalističkog saveza Ale Galić, pozdravljajući druga Đuru Pucara i ostale goste, kao i narod iz susjednih srezova.

Zatim je uzeo riječ drug Đuro Pucar Stari. On je najprije govorio o značaju pretstojećih izbora za Saveznu i Republičku narodnu skupštinu, podvlačeći uspjehe koji su postignuti u dosadašnjem skupštinskom radu.

U daljem izlaganju značaja nove Narodne skupštine drug Đuro Pucar Stari naročito se osvrnuo na novu strukturu našeg narodnog pretstavništva, ukazujući na ulogu Vijeća proizvođača. Zatim se osvrnuo na lik novih narodnih poslanika. On je istakao da narodni poslanici dosada nisu redovno odlazili među svoje birače i nisu im redovno polagali račun o svom radu u Skupštini. Novi narodni poslanici koji će biti izabrani 22 novembra, moraće mnogo više da vode računa o srezu u kojem su izabrani, a istovremeno da gledaju na opšte interese naše državne zajednice.

Drug Đuro Pucar govorio je poslije toga o najvećoj tekovini naše Revolucije, o bratstvu i jedinstvu naših naroda, ukazujući na činjenicu da su ljudi kojima ne leži na srcu demokratija, isto tako i protiv bratstva i jedinstva. Mi nikada nećemo dozvoliti da oni danas razbijaju ono za što smo mi prolili more krvi i za što su naši narodi dali stotine hiljada žrtava.

Neko će možda postaviti pitanje, šta znači socijalizam za naše narode? Socijalizam nije ruda koja se može mjeriti na tone; socijalizam je društveno uređenje koje traži svakodnevno neumorni stvaralački rad, koji traži žrtve, napore i samopregor. Socijalizam nije stvar jednog čovjeka ili jedne grupe ljudi, jer ga ne mogu stvoriti ni pojedinci, ni grupe, nego je stvar čitavog naroda. Socijalizam traži ljude koji osjećaju potrebu za ljepšim, kulturnijim i naprednijim životom, koji žele da ostvarimo život kakav dosada nismo imali. Da se kod nas još ne osjeća socijalizam onako kako bi mnogi od nas želio, uzrok je u našoj ekonomskoj i kulturnoj zaostalosti do oslobođenja. Socijalizam se ne može preko noći izgraditi. Zato, kad se govori o izgradnji socijalizma, kad danas apeliramo na svijest naših ljudi, onda u prvom redu mislimo na omladinu na kojoj svijet ostaje.

Pri kraju svog govora drug Đuro Pucar osvrnuo se sa nekoliko riječi na nepravilnu odluku Angloamerikanaca o Trstu.

Govor druga Đure Pucara Starog bio je popraćen dugotrajnim odobravanjem i klicanjem.

Zatim je govorio drug Šefket Maglajlić, poslanički kandidat bosanskokrupskog sreza. On se naročito osvrnuo na privredni razvitak naše zemlje i na uspjehe koje smo dosada postigli u izgradnji socijalizma.

Uz oduševljeno klicanje drugu Titu i drugu Đuri Pucaru Starom usvojen je telegram koji je upućen maršalu Titu.

NA IZBORE IZLAZIMO SA TAKVIM USPJESIMA KOJIMA SE MOŽEMO PONOSITI

(Nastavak sa 1 strane)

teklih osam godina drugarica Dušanka je rekla: »Mi smo počeli graditi industriju u zemlji gdje je nepismenost naroda bila ogromna. Predratna Bosna i Hercegovina imala je 72% nepismenih ljudi. Od pola miliona djece dorasle za školu išlo je u školu 150 hiljada. Svaka generacija ostavljala je 350 hiljada nepismenih«.

Na kraju svoga govora drugarica Dušanka je podvukla:

»Pred nama je još dosta napora, dosta rada — podići poljoprivredu, razviti dalje industriju, učiniti još više na širenju prosvjete, na čuvanju zdravlja, na razvijanju samouprave.

Kad izlazimo na izbore mi idemo sa takvim uspjesima sa kojima se možemo ponositi, sa takvom vjerom u svoje snage stvorenom u iskustvu, borbi i pobjedama, sa ljubavlju prema ovoj našoj zajednici — socijalističkoj Jugoslaviji, bez koje nema ni slobode ni naprotka ni života« — završila je drugarica Dušanka.

NIZOM KONFERENCIJA I SASTANAKA OMLADINA SE PRIPREMA ZA IZBORE

Na slici: omladinski aktiv u Bronzanom Majdanu diskutuje

Bratstvo i jedinstvo biće i ubuduće osnov naših uspjeha

(Nastavak sa 1 strane)

kome je na svim poljima potreban napor naroda do zadnje kapi snage da bi se osigurala nezavisnost i sloboda. Bratstvo i jedinstvo, jedinstvo ravnopravnih i slobodnih naroda Jugoslavije — to će i ubuduće biti osnov naših uspjeha, i njime ćemo učiniti čuda. Bratstvo naroda Jugoslavije već je primjer i za druge — da narodi, ako su stvarno ravnopravni i slobodni u svojim osobenostima, mogu da se zbližuju, da se bratime.

Narodi Jugoslavije već su ušli u novu fazu razvitka. Ona bi se mogla nazvati — socijalističkom demokratijom. Oni su na početku te faze, ali na početku socijalističke demokratije, a ne nečeg drugog. Razumije se, bilo bi naopako odvajati demokratiju od bratstva i jedinstva, a sve od privredne socijalističke izgradnje, a sve skupa od borbe za nezavisnost. Sve je to povezano, sve je to — život, borba naroda Jugoslavije da ne budu tretirani ni spolja ni unutra kao nešto niže vrste. I kada se naročito ukazuje na važnost bratstva i jedinstva, onda se time ukazuje i na demokratiju — socijalističku, našu, bez koje ovih ne bi bilo, kao što ne bi bilo ni nje ni njih da nije bilo Revolucije i ekonomskog preobražaja naše zemlje. Ali kroz postignuto bratstvo i jedinstvo se najjasnije vidi sve, svi uspjesi, a i sve slabosti. I najbolje se vidi i prošlost — razjedinjeni, i sadašnjost — udruženi, i sutrašnjica — sliveni, jedno tijelo i jedna duša.

Bratstvo i jedinstvo od danas nije ono od juče, ono iz rata, iako mu je ono ratno temelj. Nove generacije naših naroda, stvarajući novi zajednički život, ne obziru se mnogo na usku, nacionalističku prošlost, iako ona svim silama pokušava da otruje njihove duhove i sputa njihove snage. Te nove generacije već žive ne samo kao Srbi, Hrvati itd. nego i kao Jugosloveni. Jednim plućima već diše i jednim srcem bije Jugoslavija. Ostvaruje se životni san druga Tita i nas starih komunista — bratska jugoslovenska zajednica postaje nešto čim već žive, bez čega život ne mogu da zamisle naši narodi, Jugosloveni.

NAŠE JEDINSTVO JE NEVIDENOM SNAGOM IZBILO

Dug je još put pred našim narodima, i kud će sve on vijugati i peti se niko ne može ni znati, ni sagledati. Ali već su tu temelji socijalizma, demokratije, temelji pravde za obične — radne — ljude. A tim i temelji jedinstva naših naroda, temelji njihove ravnopravnosti prema stranim državama.

I baš je sve to s nevidenom snagom izbilo na tršćanskom pitanju.

Italijanska propaganda govori o tome kako smo razdijeljeni na tri krvavo zavađena naroda. Oni to misle na prošli rat. Oni lažu. Jer baš tada su naši narodi i počeli ognjem da kale jedinstvo u borbi protiv domaćih izroda i okupatora, među kojima su najpodmukliji bili italijanski, najpodmukliji zbog toga što su bili najkukavičkiji. Htjeli su kukavičluk da prikriju lukavstvom i podmuklošću. A ostali su samo podmukli! Ali danas više nema ni tih tuđinskih izmetara, ili su u malom broju i moraju da se kriju od stida pred narodom.

Izgleda da Italijani nisu bili sami u glupom vjerovanju o razjedinjenosti i unutarnjoj slabosti Jugoslovena. Izgleda da su i drugi, a ne samo Italijani, mislili da se ovdje radi o staroj Jugoslaviji, a ne o novoj; o mladoj i nezadrživoj snazi naroda koji hoće da stvore novi život i da već jednom postignu ravnopravnost. Tu snagu ništa ne može zaustaviti. Na Jadranu više ne može biti ničije prevlasti, mogućna je saradnja na ravnopravnoj osnovi ili — borba. Trećeg nema. Isto tako i za Trst. Mogu na Zapadu da rješavaju kako hoće i šta hoće, ali rješavanje bez nas samo je odgađanje rješenja, zaoštravanje i zapetljavanje čitavog pitanja.

Mi priznajemo samo ono za šta je Tito rekao: da. Njegovo — ne, jeste — ne za čitavu Jugoslaviju, za najzabačeniji kutak naše zemlje. A budući je Tito u živom čovjeku izražena volja i riješenost Jugoslovena da budu nezavisni i da uređuju svoj život kako hoće, on i govori u ime svih nas ono što osjećamo. I ovog puta — i to ne prvi put — učinio baš to: ne, gospodo, ne može se odlučivati o nama bez nas! Ne može se i — ne može! I nije prošlo dugo pa je to postalo očevidno: Italijani nisu »pobjednički« ušli u Trst, u zonu »A«. Stvar se zapetljala. I sada zapadne vlade traže izlaz iz ćorsokaka iako su moralnu podršku izgubili i kod svog sopstvenog naroda... U svijetu je kao sunce sinula pravedna stvar naroda Jugoslavije.

NA TRŠĆANSKOM PITANJU MI NISMO SAMI I UBUDUĆE ĆEMO BITI JOŠ MANJE SAMI

To su velike pobjede, moralne, za sada. A njih ne treba potcjenjivati. Jeste, surovo je naše doba. Ali nikad javno mnijenje nije igralo takvu ulogu, nikad uloga masa nije bila tako neposredna i snažna. Moralni faktor je značajniji nego ikad u istoriji. Osjetilo se to i sada u vezi s našim otporom u pitanju Trsta. Mi nismo sami, i ubuduće ćemo biti još manje, jer naša borba je dio borbe naroda za mir, za socijalizam i demokratiju, protiv hegemonija, rivalskih blokova i sfera uticaja.

Kao o stijenu razbile su se o naše jedinstvo sve intrige, sve špekulacije i samovoljne odluke velikih sila. Možda su mislili da će naša vlada primiti nametnuti diktat i da će na taj način oslabiti njen ugled i stvoriti se uslovi za kopanje jaza između nje i naroda, a zatim i jaza među našim narodima. Dogodilo se obrnuto!

Čovjek ne može a da se ne sjeti negdašnje agresivne i bezočne moskovske propagande, koja je tako obilato sipala laži da je samu sebe pobijala. Činilo se kao da neko u Moskvi namjerno laže što masnije i grublje, da bi svak mogao to da primjeti. Razumije se, nije bilo tako. Oni su činili sve što su mogli da bi izgledali što istinitiji. Ali laž otkrije samu sebe čim se sučeli sa istinom, sa stvarnošću, sa stvarno oslobodilačkom borbom naroda. Nešto slično se događa i danas. Kao da u zapadnim prestonicama sam đavo smišlja šta da napravi da bi okupio i zbio Jugoslovene ujedno i ogorčio ih protiv Zapada. Razumije se, cilj im je bio da pomognu italijanski imperijalizam, a da nas oslabe, da nas razjedine, jer su mislili da se tršćansko pitanje ne tiče Srba i drugih, pa čak ni Hrvata, nego samo Slovenaca. Ali, dogodilo se obrnuto. I moralo se dogoditi, jer su se njihove mahinacije, nepravde i nečista savjest sučelile — opet sa istinom, sa stvarnošću, s jedinstvenom voljom naroda Jugoslavije da budu nezavisni, da budu tretirani na ravnoj nozi, da uređuju svoj dom kako hoće, a oni hoće — socijalizam i demokratiju. Trst nas je zbio i ujedinio i dalje nas zbija i ujedinjuje. Ispoljilo se kao nikad — bratstvo i jedinstvo naroda Jugoslavije, Jugosloveni i Jugoslavija jednom mišlju, jednim zanosom ustali su da brane svoje dostojanstvo i svoja prava. U toj borbi za ravnopravnost naše narode ništa neće zadržati. Mi smo mladi, borba nas ne zamara nego podmlađuje. Mi smo narodi koji su se oteli iz uza prošlosti i koji nezadrživo hrle naprijed, u nešto novo, u demokratiju i socijalizam, u moderni industriski život. I mi ćemo pobijediti. I u pitanju Trsta, neizbježno. Istina je i ovog puta na našoj strani. A ona je na kraju krajeva uvijek pobijedila.

Tim putem, putem socijalizma, bratstva naroda, jedinstva radnih ljudi, putem demokratije — išli smo, idemo i ići ćemo mi Jugosloveni, bez obzira na nacionalne i druge razlike, ići će naši radni ljudi na čelu s radničkom klasom, potsticani i nadahnuti svjesnim socijalističkim, komunističkim snagama.

Živjela Jugoslavija!

Živio Tito!

Živio socijalizam!

Prilog diskusiji o preradjivačkoj industriji

Hladnjača - klaonica - kafilerija

Hladnjača je najbolji »zlatni rudnik« u čuvanju životnih namirnica. Meso svih vrsta, zatim voće i povrće mogu se očuvati do upotrebe najbolje ako se drže u naročitim prostorijama, gdje je temperatura hladna i stalna odnosno gdje se ona podešava prema pojedinim namirnicama. Namirnice ostaju svježe samo kratko vrijeme i uslijed topline i promjenljivosti nastaju kvarenja tkiva (vrenja i truljenje). Nastaju gubici, koji pretstavljaju često milione. Kod mesa stoke ti gubici su naročito veliki, jer se stoka ne kolje kad je najdeblja a to je u jesen i pred zimu. A trebaće to da se radi, jer naša stoka u proljeće, ljeti i na izmaku zime toliko oslabi, da njen randman (korisno meso) ne iznosi ni 45% žive mjere. Zašto je tako? Nemamo hladnjača i industriskih klaonica i kafilarija (postrojenje uz klaonicu gdje se koriste svi otpaci od krvi pa do dlake i rogova). To su najskuplji objekti u izgradnji.

U Hrvatskoj ti gubici iznose 4.500 vagona mesa stoke. Računajući samo po 100 dinara jedan kilogram to iznosi godišnje 4,5 milijarde dinara. Ako ovo pomnožimo sa 4 iznosi 18 milijardi dinara u čitavoj Jugoslaviji i to godišnje — pod pretpostavkom da je u Hrvatskoj četvrtina stoke. A gdje su gubici u voću, povrću i mlijeku i mliječnim proizvodima? Sigurno je, da se ta godišnja šteta penje na preko 20 milijardi dinara. Koliko se hladnjača i klaonica sa kafilerijom može podignuti za taj novac — sigurno 20 tih industriskih kombinata. I to u toku jedne godine. (Misli se na čitavu Jugoslaviju). Kroz tu prizmu mi gledamo u našem lokalitetu — sutrašnji banjalučki kombinat: industriska klaonica, kafilerija i hladnjača. Njen zahvat bio bi ne samo grad Banja Luka i njeno snabdijevanje nego najširi teren Krajine u korištenju stoke a u izvozu na domaća i strana tržišta. Uslovi postoje i stočarstvo ovih krajeva je jako a povećavaće se baš i ovom karikom neminovne modernizacije.

Za izradu hladnjače većih kapaciteta potrebna je i industriska klaonica.

Za izradu industriske klaonice potrebna je i odgovarajuća kafilerija. Uz sve to povezuje se i druga prehranbena industrija voća i povrća.

Sve to traži posebne studije i dokumentaciju koje se moraju sada raditi, koristeći čitav mali štab ljudi, da izgradnja pođe na vrijeme u proljeće, a da se etapa uređaja koristi već slijedeće jeseni. Neka oproste graditelji ali u toku jedne građevinske sezone može se dovršiti zgrada, koja će poslužiti namijenjenom i ako nije sve urađeno do konačnih kapaciteta. Graditi u etapama gradevinu, mašinska postrojenja to je isto i sa dijelom kapaciteta te tvornice, da odmah služi. Podignuti u toku jedne godine veliki kombinat (klaonica, hladnjača i kafilerija) na primjer sa kapacitetom od 500 vagona sirovina to traži i plan osiguranja svih sredstava i materijala

1) za izgradnju na tačno vrijeme,
2) postrojenja u tačan dan,
3) ugovorene stoke sa proizvođačima

a prije svega tačan i najbolji projekat iščešljan i dokumentovan od odgovornih stručnih lica. I još najosnovnije. Finansiska sredstva od zajednice, koja će ih sigurno odobravati, ako su dokumentovani. Da još dalje ocrtamo ovaj neobično važan zadatak u sutrašnjoj perspektivi razvoja naše prehranbene politike poslužićemo se jednim primjerom. Pretpostavimo, da se u sadašnjoj, maloj, starinskoj, banjalučkoj klaonici prosječno kolje dnevno 5 kom. krupne stoke i 20 kom. sitne stoke čija ukupna težina korisnog mesa iznosi 1.000 kg. To znači, da je za grad potrebno godišnje 36 vagona mesa ili 1825 kom. krupnih goveda sa prosječnom živom težinom od 300 kg po jednom grlu. I još 7300 kom. sitne stoke uključivo svinja i telади sa prosječnom težinom (živom) od 25 kg po jednom grlu. Ostaje 36 vagona otpadaka, koji su osim kože, iznutrice, rogova i papaka u najvećem postotku: krv, hrana iz buraga i nekorisni dio crijeva. A to pretstavlja ogromnu količinu koja se obradom koristi za ishranu stoke. Sada to sve nosi hladni Vrbas i propada. A to pretstavlja vrijednost koja može izdržavati svu amortizaciju i plate sveg osoblja najmodernijeg postrojenja.

Ovo su mali primjeri sa našom klaonicom bez hladnjače i kafilerije u Banjoj Luci.

Da se ovo još dokumentuje evo računa: ako koljemo stoku s jeseni ostaje nam hrana za kvalitetniju ishranu stoke koja je ostala u domaćinstvima. Dakle najveći broj stoke za klanje (neproduktivne) zaklan s jeseni povećava produktivnost stoke u domaćinstvima. Može li se to postići kod svih proizvođača? Može, ako se ugovara ili kontrahira sa svim dobrim osobinama ugovaranja. To je, mislim, i pravac zemljoradničkog zadrugarstva na grani stočarstva i zdravih cijena u savremenoj poljoprivredi.

Podizanje ovakvog kombinata to nije uska linija gradske politike, nego visoko poljoprivredno — industrisko uzdizanje sve naše privrede

Veljko Jelovac

Изабрани су први одборници у Градско вијеће произвођача

У времену од 1 до 7 новембра врше се избори у привредним организацијама за Вијеће произвођача града Бање Луке.

На дан 1 новембра избори су већ спроведени у 5 изборних јединица. Према информацијама добивеним у Градској изборној комисији учешће учешће бирача на изборима за Градско вијеће произвођача износи око 90% у изборним јединицама групе индустрије, трговине и занатства. У групи пољопривреде одзив бирача на 7 бирачка мјеста (Економија пољопривредне школе и Економија пољопривредног завода) износи такође преко 90%, док је учешће индивидуалних земљорадника учлањених у Земљорадничкој задруги било доста слабо (испод 40%).

Први новоизабрани одборници Вијећа произвођача града Бање Луке су: **Мичевић Славко**, секретар предузећа „Воспаплод", **Јовановић Душан**, директор задружног магазина, **Вујичић Недељко**, службеник предузећа „Пекар", **Фајфер Антон**, директор предузећа „Младен Стојановић" и **Мочинић Антон**, управник Економије Средње пољопривредне школе.

Б.

ПОСТОЈЕ ЛИ УСЛОВИ ЗА ФОРМИРАЊЕ КОМУНАЛНЕ БАНКЕ У ПАСИВНОМ СРЕЗУ

На иницијативу Среског народног одбора у Котор Варошу одржана је ових дана конференција са претставницима свих привредних и осталих организација, на којој је третирано питање оснивања Комуналне банке у срезу, а у вези нацрта нове Уредбе о банкама. На овој конференцији нарочито жива дискусија вођена је о оснивању самосталне банке и о евентуалном споразумном оснивању заједничке банке са Народним одбором среза Бања Лука. Видјела се жеља свих присутних да се оснује самостална банка, међутим, жеље и потребе присутних могле би бити остварене једино ако Савезно извршно вијеће одреди. да већи дио камате уђе у приход будуће новоосноване Комуналне банке. Обзиром да је ово пасиван срез а нема за сада ни довољно развијене индустрије, то су и директни банчини приходи доста ограничени, тако, да у колико Савезно извршно вијеће не би одредило да већи дио активне камате уђе у приход Комуналне банке не би била рентабилна — не би могла постојати (расходи су већи од прихода за 70%).

У Котор Варошу је потребно оснивање самосталне банке од које би Народни одбор среза добивао потребне податке и имао сталан увид у привреди свога краја и на тај начин обједињавао рад привредних организација на свом подручју.

Ј. Дробац

КАКО СУ ТЕКЛИ ЗБОРОВИ БИРАЧА

У ГРАЂЕВИНСКОМ ПРЕДУЗЕЋУ „КРАЈИНА"

Као у свим предузећима, тако и у колективу предузећа „Крајина" влада велико интересовање за предлагање кандидата за посланике у Републичко и Савезно вијеће произвођача. На предизборним конференцијама које су одржане на свим градилиштима и погонима и управи, гдје је присуствовало просјечно 980 радника и службеника, водила се дискусија о људима који би по мишљењу бирача дошли у обзир за кандидовање. На конференцији се говорило о Хамдији Буци за Републичко и Сими Тадићу за Савезно вијеће произвођача. * Ш. М.

У ПРЕДУЗЕЋУ „УСЛУГА"

Збору бирача у предузећу „Услуга" присуствовало је преко 200 бирача.

Као гости збору су присуствовали другови Емил Зрелац, претсједник Земаљског одбора синдиката грађ. радника за БиХ и Шеховић Ахмет испред СС вијећа Бање Луке.

Збор бирача је једногласно кандидовао друга Тадић Симу претсједника Среског синдикалног вијећа за Савезно вијеће произвођача, а друга Буцу Хамдију за Републичко вијеће произвођача. Шврака

*

PREDIZBORNA AKTIVNOST NARODNE OMLADINE

U okviru predizborne aktivnosti održano je 22 oktobra u 18 časova u prepunoj sali bivših prostorija »Pelagić« uspjela konferencija Narodne omladine III kvarta na kojoj je drug Kovačević, kapetan JNA, govorio omladini o značaju izbora za Savezno i Republičko vijeće Narodne skupštine i o istoriskom pravu naših naroda na Trst i zonu »A«.

Drago Barić

CIJENE NA BANJALUČKOJ PIJACI U RIJEČI I SLICI

Pismo uredništvu

DRUŽE UREDNIČE

Želja mi je da ovom prilikom iznesem jedno pitanje koje već duže vremena traži svoje rješenje. Riječ je o našim mladim ekonomistima, koji u svom prvom dodiru sa praksom nailaze na poteškoće na koje nisu ranije pomišljali.

Dok sam sjedio u školskoj klupi Trgovačke akademije u Banjoj Luci, mislio sam na svoj poziv. Kako i u kojoj mjeri ću uspjeti na nekom od budućih radnih mjesta? Priznajem bilo je bojazni od eventualnog neuspjeha, ali sam računao da će se upornim radom sve to savladati. Sasvim je razumljivo da se nisam mogao zaposliti odmah. Tražio sam i našao mjesto koje je odgovaralo mojim tadašnjim kvalitetama.

Ali to nije bilo sve.

Pošto sam već ranije naglasio da želim raditi u računovodstvu, to sam po želji bio i raspoređen na odgovarajuće radno mjesto. Prvih dana je išlo lijepo, upoznavali su me svim dužnostima i počeo sam da knjižim. Bio sam malo nespretan kao i svaki početnik, ali uskoro sam proradio kao dobra »mašina za knjiženje«. Ali dobio sam utisak da stariji stručnjaci kriju od mene stvari za koje se samo oni smatraju nadležnim.

Sastaviti na primjer bilans preduzeća, bila bi velika stvar za svakog mladog ekonomistu. Te radosti nisam doživio ni poslije dvije godine prakse. Jedino što sam mogao vidjeti prilikom sastavljanja bilansa, bile su zaključne stavke ili pak umnožavanje priloga potrebnih uz bilansu. Sve ostalo je bila »visoko« stručna tajna moga šefa i ostalih da se meni ne želi pokazati, a time se utiče na moje dalje usavršavanje. Odlučio sam se na drugi korak. Sam sam listao, učio, sravnjivao, odgonetao, a kod nekih stvari na dugo i široko pronalazio puteve njihovog konačnog rješenja.

Nije to zahvalna stvar, ali drugačije nije moglo. Kad moji pretpostavljeni nisu sebi željili stvoriti zamjenu, bio sam prisiljen na ovaj ne lak put.

I uspio sam. Teško je izgledao put jednog početnika. Mislim sada ovo nije usamljen primjer, ali ga želim iznijeti zato, da bi svi oni koji su ovako radili i sada još rade, uvidjeli da je to loše i da ovako ne bi trebalo raditi.

Praksa zapošljavanja raznih prijatelja ili rodaka honorarnih službenika penzionera nije put kojim treba ići. Mali je broj preduzeća u našem gradu koji bi se mogao pohvaliti pravilnim radom oko uzdizanja mladih ekonomista — budućih privrednih rukovodilaca. Kad bi naša preduzeća vodila više računa o ovome ne bi dolazilo u pitanje nedostatak stručnih kadrova i niz drugih nedaća u vezi s tim.

Jedno je sigurno da o našim mladim ekonomistima trebamo u buduće povesti više računa.

Ekonomista

Šta rade inžinjeri i tehničari u okviru stručne organizacije

Sprovođenjem decentralizacije, kako u upravnim organima isto tako i u društveno političkim organizacijama teritorijalne jedinice su ojačale i osamostalile se. Da li su inžinjeri i tehničari u ovim uslovima, kao najpozvaniji po stručnoj liniji, našli svoje mjesto? Kod donošenja društvenog plana za FNRJ, NRBiH ili za grad Banja Luku nije se Društvo inžinjera i tehničara pojavljivalo sa konkretnim primjedbama i prijedlozima. Diskutovalo se o urbanističkom planu grada, rasvjeti, komunalnoj izgradnji, eksploataciji šuma i pošumljavanju a stručno društvo po ovim pitanjima ostalo je neazinteresovano. Možda radi te neaktivnosti niko se i ne sjeti da Društvo pozove na saradnju.

Mi smo dužni da, kao građani i stručnjaci popunjavamo vakum kroz preuzimanje niza zadataka na sebe. Ovi zadatci nisu baš tako mali ali nisu ni zapanjujući i ne trebamo ih se plašiti, jer to zajednica traži od nas, a ako ih podjelimo uspješno ćemo ih riješiti i izvršiti. Po broju smo prilično jaki jer nas ima preko 200 u Banjoj Luci.

Naša privreda je u punom jeku svoga razvitka i mi brzim koracima napredujemo iz privredne i ekonomske zaostalosti i baš zato su nam potrebni novi stručnjaci koji pridolaze sa škola. To su mladi i neiskusni kadrovi, kojima treba pomoći i zato se moramo angažovati a naročito stariji. Naši radnici po tvornicama pa i ostali građani očekuju od nas da čuju stručna predavanja u gradu, po preduzećima i na Radničkom univerzitetu. Mi smo dužni da upoznajemo naše radne ljude sa razvitkom naše industrijalizacije i elektrifikacije jer tehnika naglo napreduje i stalno se usavršava. Potrebno je da predlažemo kakva nam industrija nedostaje da bi što bolje koristili sirovinske baze, rudna bogatstva i uslove u gradu i okolici.

Svojim stručnim savjetima i prijedlozima Društvo inžinjera i tehničara moglo bi da pruži znatnu pomoć u rješavanju pojedinih problema u preduzećima.

Pojedinci su se pojavljivali bilo kod davanja prijedloga ili kao predavači na Radničkom univerzitetu ili pak u rješavanju stručnih problema, ali kao cjelina možemo mnogo više učiniti.

Ovih dana izabran je Gradski odbor DIT-a. Kroz svoj plan rada vjerovatno će obuhvatiti ove i druge zadatke pa će se time svaki inžinjer i tehničar u gradu osjetiti odgovornim, da i on treba ma i u najmanjoj mjeri da doprinese svoj udio u opštim naporima, jer to od njega traži zajednica.

Farkaš Luka.

СЛАБА СУ СРЕДСТВА

Један од најважнијих задатака одбора глувих је брига око васпитања и школовања глувонијеме дјеце. Одбор се залаже за формирање једног одјељења при ШУП у Бањој Луци, коју би похађали ученици у привреди. На терену се налази и већи број глувонијеме дјеце која би морала похађати основну школу. У том смислу дат је приједлог Савјету за просвјету, науку и културу Градског одбора за формирање школе интернатског типа.

Али финансијска средства којима располаже овај одбор су врло скромна и зато долази у питање реализација извјесних задатака. Одбор није у стању да пошаље лице на терен, које би помогло новоформираним организацијама и организацијама које се налазе у формирању. Из истих разлога одбор не може ни да пружи помоћ (новчану) својим члановима, који су незапослени, а таквих има доста.

Политички рад међу глувонијемима је веома жив. Просторије одбора уопште не одговарају својој намјени, али то не смета глувонијеме да се свакодневно састају и да своје слободно вријеме проведу у разним друштвеним играма, читању штампе, консултацијама и дискусијама о актуелним политичким догађајима. Сада се развија врло жива дискусија око избора за Савезну народну скупштину, те око најновијих догађаја у Трсту. Преко дневне штампе они су у сталном контакту са збивањима у свијету и код нас.

Момчиловић Душко

Jajce priprema najveću proslavu u istoriji naroda Jugoslavije

desetogodišnjicu AVNOJ-a

Jajce, novembra

Prošle godine, nekako baš u ove dane, u kafani pred Travničkim vratima, neki stari Jajčanin razveza priču o zgodama koje je još kao dječak doživio u Jajcu.

»Bila je aneksija, pričao je stari. Negdje se narod odupirao jače, negdje slabije. U Jajcu nije bilo muškog čeljadeta koje nije uzelo pušku i pošlo da »dočeka« nezvane goste. I dočekali su ih na brdu pred gradom, svojski ih potukli i tako odložili predaju grada Austro ugarskoj. Po povratku s boja, ovdje, na Travničkoj kapiji, povješali su glave osvajača. Tek kad su u borbu ušle svježe trupe okupatora i Jajce je bilo »anektirano«.

Taj spontani otpor Jajčana okupatoru, taj vječiti bunt (a, zar Jajce nije svojim bogumilstvom u srednjem vijeku dugo prkosilo i Vizantiji i Rimu!) uvijek mi je dočaravao sliku pravog orlovskog gnjezda. Na brežuljku, kod sastava Plive i Vrbasa, diže se tvrdi kameni grad. Kao da je pjesnik mislio baš na Jajce i na njegovu burnu istoriju, kad je pjevao: »Or'o gnjezdo vrh timora vije, jer slobode u ravnici nije«.

*

U Jajcu je svaka kuća nova i ulice su nove, pa i hiljadugodišnje zidine, obrasle bršljanom i zelenilom, kao da u novom ruhu dočekuju 29 novembar. Na ulicama je puno kreča i pijeska, građe i opeka. Gradi se i uređuje na sve strane. Ove godine je Jajce, inače stiješnjeno između visokih kamenih brda, dobilo puno malih zelenih površina. Dom AVNOJ-a je preuređen, podignut je nov turistički hotel i odmaralište na Jezeru. Oko 150 građana u raznim komisijama rukovodi uređenjem grada za proslavu. Tu je komunalna komisija, građevinska, saobraćajna, komisija za doček i smještaj, za dekoraciju, agitaciju itd. One su okupile oko sebe čitav grad, sve što bi nešto moglo da pomogne.

Nije ni šala spremati takvu proslavu, kakva bi morala biti desetogodišnjica AVNOJ-a. Valja pripremiti smještaj za dvije hiljade zvanica i delegata iz zemlje i inostranstva, pa i doček oko 50.000 ljudi iz mrkonjićkog, travničkog, bugojanskog i drugih srezova koji su najavili dolazak. Sve su to zamašni poslovi koji bi zabrinuli i mnogo veće gradove. Jajčani žele da i sada, kao što je to uvijek bilo, iziđu svijetla obraza pred naše narode, pred druga Tita, kome se najviše i raduju.

Nije onda nikakvo čudo što je Jajce, skoro preko noći, promijenilo izgled. Čiste i umivene gledaju vas stare bosanske kuće. U Domu AVNOJ-a počinje da se uređuje muzej, opremljen svim mogućim dokumentima koji obilježavaju put razvitka nove Jugoslavije od Drugog zasijedanja AVNOJ-a do danas. Uređena je Titova soba u kući Ante Burića, nedaleko poznatih jajačkih katakombi. I park kraj vodopada dobio je kulturniji izgled, pa i vila iznad Doma divno se uklapa u sva ta nova istoriska znamenja. Dolazi vrijeme kada će Jajce, pored svojih turističkih čari, privlačiti i bogatstvom starih i novih istoriskih i kulturnih znamenitosti. Taj put se već sada sa sigurnošću može sagledati.

Prema još neutvrđenom programu, proslava obuhvata niz političkih, kulturnih i sportskih manifestacija. Počelo bi se 28 ili 29 novembra sjednicom gradske opštine, pa svečanom sjednicom Saveznog izvršnog vijeća, kojoj će prisustvovati i delegacije svih naših republika, kao i preživjeli članovi Drugog zasijedanja AVNOJ-a. Zatim bi došao kulturni i sportski program uz učešće naših najpoznatijih kulturnih i sportskih radnika i društava. Drugog dana proslave svečano će biti otvoren Muzej AVNOJ-a i održaće se veliki politički miting. Toliko — u najgrubljim crtama.

Prošlo je ravno deset godina od Drugog zasjedanja AVNOJ-a — tog najznačajnijeg datuma u novijoj istoriji naroda Jugoslavije. Bila su potrebna teška iskušenja, pa i ova posljednja oko Trsta, i ona od 1948 godine, da bi se sagledala sva veličina i sav značaj odluka, donijetih na ovo zasjedanju. One su dobile opravdanje u najsurovijoj praksi. Utoliko nam je danas draža i svečanija avnojska proslava u Jajcu.

R. S.

SELA IMAJU A GRAD KOTOR-VAROŠ NEMA ČITAONICE

Kotor Varoš, 28 oktobra

Sređenjem materijalnog stanja u zadrugama sreza kotorvaroškog, na godišnjim skupštinama doneseni su zaključci o kulturno-prosvjetnom radu.

U sprovođenju tih zaključaka najbolje se založilo rukovodstvo zemljoradničke zadruge Maslovare koje je već 1 maja svojim zadrugarima stavilo na raspoloženje kulturni dio doma. Čitaonica je ukusno uređena, raspolaže solidnom bibliotekom, radio-aparatom, najinteresantnijim dnevnim listovima, nedeljnim i mjesečnim časopisima. Šah, domine i ostale društvene igre, omogućuju zadrugarima da ugodno provedu svoje slobodne časove.

Koliko je vrijedna ta mala prostorija sa radio aparatom, najbolje smo se uvjerili 8 oktobra o. g. kada smo istog časa kad i ostali građani naše zemlje bili upoznati o sramnoj odluci zapadnih sila o otimanju našeg Trsta.

Takve čitaonice su otvorene još u Vrbanjcima, Šipragama, a ovih dana i u Skender Vakufu. Međutim, one u mnogome zaostaju za čitaonicom u Maslovarama. Skender Vakuf posjeduje dva radio aparata, ali obadva neispravna. Iako zemljoradnička zadruga Vrbanjci ima bolje uslove nego i jedna druga da čitaonica bude najurednija, kod nje to nije slučaj. Ona je neukusna, to je kafana.

Organizovanju slušanja radio emisija, naročito ovog vremena kada se radi o rješavanju Trsta i u ovim predizbornim danima, kada se mogu čuti riječi naših najviših rukovodioca, nije poklonjena ni najmanja pažnja ni u jednom području osim Maslovara.

Žalosno je, ali treba napomenuti da zemljoradnička zadruga u Kotor Varošu nema nikakve čitaonice. Prostorije koje su bile namijenjene za čitaonicu upotrebljene su za kancelarije, a radio aparat je dat u bife. Biblioteka je zaključana u ormaru i niko se njome ne služi. Onda nije čudo što u zemljoradničkoj zadruzi Zabrđe niko nije pokrenuo pitanje kulturno-prosvjetnog rada, a tamo za to i nema veće materijalne mogućnosti.

Serdarević Jusuf

УЗ ПОМОЋ РАДНИЧКИХ САВЈЕТА МОЖЕ СЕ ПОБОЉШАТИ СОЦИЈАЛНА ZАШТИТА РАДНИХ ЉУДИ

истакнуто је на састанку љекара градске поликлинике

Према статистици о постотку обољења Завода за социјално осигурање, као и према примједбама са стране разних наших предузећа и установа види се да је постотак обољења који би требао да износи од 3,5 — 4% код скоро свих предузећа и установа знатно виши и да у неким случајевима достиже и 13%.

Од колике је привредне важности сузбити ту штетну појаву види се из тога, што велики број обољелих у једном предузећу терети платни фонд предузећа, троши непотребно фондове Завода за социјално осигурање и претставља губитак радне снаге у предузећу на тиме омета извршење плана производње. Једном рјечју превелики постотак обољења иде на штету цијеле друштвене заједнице.

Градска поликлиника, која врши здравствену заштиту корисника социјалног осигурања, одржала је поводом тога састанак свих својих љекара гдје је то питање претресено детаљно. Ту је констатовано да је један од узрока велики број малих озљеда као и велик број услијед тога секундарних инфекција рана, панарицијума и флегмона, а такође и велики број кожних инфекција, чирева, пиодермија итд. Осим тога у нашим предузећима имамо велики број радника (нарочито „Врбас", „Крајина", „Павао Радан" и други) који су дјеломично радници, а дјеломично земљорадници па настоје да искористе све начине да дођу до што више времена за обраду свог имања, а да том приликом не изгубе приходе као радници предузећа и, јасно, користе у том случају материјална давања Завода за социјално осигурање.

Чести су случајеви да предузећа узимају у радне односе болесне, престаре, неспособне раднике, не вршећи при том бар неку класификацију, да ли је радник уопште способан за рад и, ако је мање способан, за који би рад био способан.

Али један од узрока је то што има љекара који не гледају на тај проблем кроз друштвену призму, него више кроз личну, па лако падају под утицај пацијената, односно неће да се замјере пацијенту — па дају боловање и не доносе своје одлуке само на темељу медицинског закључка.

Честа је, ради тога, појава да пацијенти траже оног љекара који даје више боловања и неће да иду оном љекару који има, по њиховом схватању „оштрији критериј".

На основу ових констатација донесени су закључци да се пацијенти што боље медицински обраде, а да се захтјева од предузећа да посвете највећу пажњу хигијенско техничкој заштити рада.

Раднички савјети и синдикалне подружнице указивањем на непотребне изостанке могу да раскринкају и осуде све шпекулантске покушаје добивања боловања, односно непридржавање љекарских упутстава.

На састанку љекара Градске поликлинике дискутовано је и о потрошњи љекова. Завод за социјално осигурање за град и срез Бања Луку, троши нешто преко 1,500.000 динара мјесечно за исплату љекова, без санитетског материјала. Указано је и на грешке при ординирању љекова, као на примјер да се ординирају превелике количине, да се прописује више љекова истог дјеловања, да се издају рецепти за љекове на захтјев пацијента без строге медицинске индикације. Указујући на те пропусте, подвучено је и наглашено поновно, да не постоји никакво ограничење прописивања љекова, ако за то постоји медицинска потреба, али не смије да постоји расипност.

Састанак је прошао у живој дискусији што показује да код наших љекара постоји не само стручна спремност него и здраво гледање на улогу љекара у нашем друштву, али је потребно више потстрека и иницијативе и они неће остати закукуљени иза скалпела и стетоскопа.

Било би добро да убудуће не само поликлиника већ и друге здравствене установе форсирају састанке љекара и осталог здравственог особља, који би расправљали оваква и слична питања па би перспектива у извршењу даљих задатака била јаснија и боље искристалисана кроз улогу љекара у борби за изградњу социјализма.

Др. Вл. Чукац

Predizborna aktivnost u bihaćkom srezu

Poznati su kandidati

Što se više približava vrijeme održavanja parlamentarnih novembarskih izbora, predizborna aktivnost na području bihaćkog sreza dobiva veći značaj. Zalaganjem političkih funkcionera na čitavom srezu, izbori i njihov značaj pravilno su shvaćeni. Osjetnih neprijateljskih djelovanja nema. Tek što su završene predizborne konferencije počeli su se održavati zborovi birača. Za Savezno izvršno vijeće na svim dosad održanim zborovima birača predlagani su i jednoglasno usvajani najbolji i najistaknutiji ljudi ovog kraja drugovi Hajro Kapetanović i Enver Redžić. Za Narodnu skupštinu NRBiH kandidovani su drugovi Mile Bursać i Mujo Delić. I za vijeće proizvođača također su utvrđeni kandidati. Zapaža se jedina slabost, a ta je da su vrlo rijetko kandidovane žene.

B. M.

Истакнути су кандидати у прњаворском срезу

На терену прњаворског среза скоро у свим селима и у граду зборови бирача за предлагање кандидата за Народне посланике Републичке и Савезне скупштине већ су одржани. Иако припреме за зборове бирача нису свуда на вријеме и у потпуности извршене, бирачи масовно излазе на зборове и кандидатуре се живо обављају. Али има појава да у неким општинама зборови бирача, иако су заказани, нису одржани углавном због слабе активности неких одборника. Такав је случај на подручју НОО-а Илова и Лишња, гдје 4 збора бирача нису одржана иако су унапријед били заказани; и случај у Кремни, гдје је збор заказан, али није одржан због неактивности једног одборника који бираче није обавијестио о одржавању збора, а свакодневно пијанчи.

Има понегдје тенденција локалистичког гледања у погледу кандидатуре позиву који им је намијењен, али овакви, су ријетки и усамљени случајеви.

Народ прњаворског среза кандидовао је друга Јоцу Марјановића за посланика за Савезну скупштину, који је овом срезу познат као руководилац партизанских јединица из НОВ, а данас је управник Партиске школе у Сарајеву.

За кандидате Републичке скупштине кандидовани су друг Јово Хуменјак, секретар СК СКЈ и другарица Митров Мара, мајка Народног хероја, иначе носилац партизанске „Споменице" од 1941 године.

Ж. Д.

Бихаћка хроника

Десетодневно јесење зборовање омладинаца обухваћених пред војничком обуком са успјехом је завршено у свим општинским центрима. Поред војне обуке одржавана су и политичка предавања.

*

Радови на изградњи хидроцентрале „Слапови на Уни" у 5 километара удаљеном Костелу приводе се крају. Коначно се довршава стројара и доводни тунел са малим бранама пред тунелом и стројаром. Монтажа стројева је у току. Прва турбина биће пуштена у погон до краја ове године. Потребно је напоменути да је све што је потребно за централу израђено у нашој земљи. Ове хидроелектрана која ће годишње производити око три милиона киловат часова имаће огроман значај за општи напредак и развој Босанске Крајине

*

Недавно је извршена проба носивости великог бетонског моста на Уни који је коначно предан саобраћају. Мост је чврст и способан да држи и највеће путне терете. Прозван је „Скадар на Уни" јер се је са градњом отпочело одмах послије ослобођења и на њему се промијенило 4 грађевинска предузећа и коштао је много новаца. То је коначно успјело ЖГП „Мостоградња" из Београда. Овим мостом је Бихаћ добио много.

М. Б

Drug Tito ima sve više kumčadi u našim krajevima. — Snimak sa jednog kumovanja u Čelinačkoj opštini, gdje je, u ime druga Tita, kumovao sekretar SK SKJ drug Niko Jurinčić

Prilozi Ženske gimnazije za spomenik na Šehitlucima

Narod Bosanske Krajine, a posebno grada Banje Luke, zainteresovan je za gradnju velikog spomenika palim borcima na Šehitlucima tim više što će se on uzdizati na najvišem i najljepšem vrhu u okolini Banje Luke koje banjalučanima služi kao omiljeno izletište.

Svi zainteresovani aktivno učestvuju u njegovoj izgradnji bilo putem izvođenja dobrovoljnih radnih akcija ili davanjem novčanih priloga. Tako su i učenice Ženske gimnazije u dogovoru sa školom preko razrednih starješina odlučile da pomognu izgradnju spomenika novčanim prilozima.

Šta je sa radom Muzičkog društva

Neosporno je da muzički život u Banjoj Luci nema nekih naročitih tradicija. Sav muzički život prije oslobođenja odvijao se preko raznih amaterskih društava, koja su većinom gajila horsku muziku. Ponekad su ti horovi postizali i dobre rezultate.

Što se tiče instrumentalne muzike može se slobodno reći, da je nije ni bilo. Tu i tamo došao bi po koji umjetnik sa strane ili bi neki domaći amater na kakvoj društvenoj priredbi nešto dao i to je bilo sve. Razumljivo je, da za razvoj instrumentalne muzike trebaju i uvjeti, ali tih kod nas nije bilo. Nastojanja pojedinaca na pr. da se osnuje muzička škola u kojoj bi se osposobljavali muzički kadrovi, nisu uspjevala, jer bivši nenarodni režimi nisu tome pridavali nikakvu pažnju.

Poslije oslobođenja situacija se u Banjoj Luci, u tom pogledu mnogo izmjenila. U našoj Republici ima ih šest, dok je prije postojala samo jedna i to u Sarajevu.

Utjecaj tih muzičkih škola na podizanju muzičke kulture već se osjeća, a naročito instrumentalne. Kao primjer možemo navesti našu Muzičku školu. U krilu te škole izniklo je Muzičko društvo koje je osnovano 1948 god. a mislim, da je jedino takve vrste u našoj Republici. Zasluge u osnivanju Muzičkog društva ima najviše bivši direktor Muzičke škole i kompozitor Milošević Vlado, koji je ujedno bio prvi dirigent društva.

Počelo se skromno. U početku je postojao gudalački orkestar sastavljen od ljubitelja muzike. Vremenom se orkestar proširivao nastavnicima i učenicima Muzičke škole, a prije dvije godine prerastao je u veliki orkestar upisan u članstvo vojne muzike. Članovi orkestra zaista se zalažu, da bi se ostvario cilj zbog kojeg je društvo osnovano, a to je da širi muzičku kulturu u našem gradu.

U proteklom periodu djelokrug rada društva ograničio se samo na grad, ali mišljenja sam da bi taj djelokrug trebalo proširiti na cijelu Bosansku Krajinu, a možda i dalje. Društvo je imalo i vrlo lijepih uspjeha, a naročito u prošlogodišnjoj sezoni, gdje se vidjelo da je sposobno izvoditi i veća djela svjetske literature kao na pr. vojničku simfoniju od Haydna i Vivaldijev koncert za violinu i orkestar. Jedno vrijeme društvo je bilo vrlo agilno tako, da je ne samo održavalo svoje vlastite koncerte nego je potpomagalo i druga društva i organizacije. Nastupalo je na svima značajnijim svečanostima. Izvelo je cijeli program 8 marta, na priredbi sportskog društva »Borac«, održavalo stilske muzičke večeri sa solistima i predavanjem u »Pelagiću« itd. Nažalost u zadnje vrijeme rad Muzičkog društva se uspavao. Od zadnjeg godišnjeg koncerta, koji je održan 5 i 6 marta prošle godine, nismo ga vidjeli na koncertnom podijumu. Sad, kad je muzička sezona na početku i kad bi trebalo punim zamahom da se priprema za nastupe i kad će u Domu kulture biti osposobljena velika sala za koncerte, orkestar nije od mjeseca juna do danas održao ni jednu probu. Velika bi bila šteta da naše Muzičko društvo utrne, a naročito poslije dobrih uspjeha, koje je imalo u svom dosadašnjem radu. Očekujemo, da će nam godišnja skupština društva odgovoriti na ovo pitanje.

Drago Šajnović

Četvrta premijera našeg pozorišta

KVEJ LAN

Prenijeti na pozornicu jedno djelo koje je roman, to znači izabrati iz tog djela najbolje, što znači dramatizovati. Dramatizacija je uspjela. Ovo je obrada romana Perl Bak — žene koja je upoznala Kinu, svu njenu kulturu naročito sa gledišta zaostalosti. Slikajući Kinu ona je pisala roman. Nju je impresionirala snaga tradicije i zaostalosti i sukob s novim evropskim i američkim savremenim životom.

Roman je dramatizovao Vojmil Rabadan. Dramatizovati istinski lijepo djelo zaista je bilo teško. Dramatizacija je počesto slobodno polje za režiju, ali čuvanje osnovnih zakona pozornice preskače se i nastaje opširnost, koja počesto muči nosioce uloge. U ovoj premijeri klasičan je slučaj odugovlačenja i razvodnjavanja dugim dijalozima gdje režija potpomaže dramatizaciju u suvišnoj opširnosti. Sadržaj je u osnovi sukob starom i novom u Kini.

KVEJ LAN djevojka, po starim je tradicijama zaručena za Vang Kunga, čim se rodila. Kada odrasta on odlazi u Ameriku i završava medicinu. Vraća se u Kinu i zaručen po tradicijama Kine ženi se sa Kvej Lan. Kvej Lan je vaspitana u kineskim tradicijama: ugoditi majci, muža poštovati do pseće pokornosti i rađati djecu — to su osnovice. Nastaju sukobi između izrazite zaostalosti: stezanje nogu, poštovanje rituala i vjerskih opterećenosti sa modernim shvatanjima probuđenog nacionalizma, koji su sukobljuje na svakom koraku.

Kvej Lan pjeva i svira stare pjesme, a on, kirurg, traži savremenost. Klavir je u kući, električno svjetlo, i evropski namještaj. U tim novinama je vječita smetnja, koja umanjuje staro i nasljeđeno. Kvej Lanina majka savjetujući kćerku popušta u starim tradicijama, čak savjetuje da pristaje na novotarije, da uči, da gleda na sve načine da ugodi tom svome mužu koji je zatrovan novinama. Njezine riječi su pune, pokatkad teške istine o slabostima muževa. U Kinu je došla Meri, kolegica (doktorica) Vang Kunga. Ona često obilazi Vang Kunga, obnavlja ljubav i slobodno ponašanje u kući Kvej Lan. On je opterećen evropejštinom i misli na realizaciju braka sa Meri, jer ga zaostalost muči i u samoj njegovoj kući. Njegova Kvej Lan je zaostala žena. Smiruje se na čas Vang Kong kada njegova žena pristaje da odvije svoja napaćena i stegnute stopala, ali i dalje u njemu kopa crv nametnute kulture. Zapetljava se odnos odnosno nastavlja se slobodno ponašanje sa Meri na očigled Kvej Lan. Mala Kvej Lan je tužna i ljubomorna iako shvata svu svoju tragediju. Pokušava i sa vješanjem, ali je spasava Meri. U posljednjem činu Meri odlazi iz Kine da ne narušava sreću i radost roditelja a naročito Kvej Lan, koja će dobiti dijete.

Ove večeri vidjeli smo veliki i divan napor Anđelije Vesnić u ulozi Kvej Lan. Ta uloga zahtjevala je iskustvo i talenat. Njeno čuvanje kontinuiteta radnje koja je počesto bila preduga dovodilo je na tragediju sa suvišnom patetikom. Izgaranje i istinska kreacija, a to je jedno, traže mjeru. Nikakova opširnost i šuplja mjesta nije smjela režija trpjeti a njih je bilo. Kvej Lan je pjevala lijepo, nešto u prigušenom glasu, uz ostale odlične momente teško opterećene mlade žene. Vesnićka je na momente bila velika gošća sa velike scene. Za nekoliko kopalja stršila je izvan Vang Kunga, koji je recitatorskim izgovorom ispadao i previše neobičan i karikiran. Njegov život na sceni iako evropeiziranog Kineza nije nosio uživljenost nego egzaltiranu, računsku ravnodušnost, koja je imala adekvatnu boju glasa. Zar nema više modulacija u boji glasa, u izrazu, u radu — nego jednoličnо i diletantsko življenje na sceni. Ko nema talenta mora učiti, i to s naporom, od izgovorene riječi do nužnog izraza i pokreta. Suva poza popraćena još suvljom riječi to je šteta i rušenje nužne evokacije momenta. Vesnić u toj ulozi bio je vrlo slab partner Vesnićke.

Lila Stojanović, u početku nešto sa previše patetičnosti, koja se izgubila pod konac igre dala je vrlo dobru majku Kineskinju. Izgovor i akcenat bili su kod nje na visini kao i srođavanje sa ulogom Kvej Lan.

Meri (Tonka Vlajković) dobro je isticala modernu i savremenu ženu. Njen glas i izgovor pokatkad je imao praskave prizvuke a gest i pokret imali su preširok zahvat.

Scena je u prvom činu jednostavnom postavkom zadovoljavala — još bolje u ostalim činovima. Običnim sredstvima postignulo se ono što zadovoljava, nije bilo pretrpanosti. Rasvjeta, iako negdje slaba, stvarala je odgovarajuće efekte. Kostimi dobri.

Kostim male Kvej Lan mogao je biti i nešto kineskiji, ne preširoko neskladan nego odgovarajući spodobi nosioca role.

Jelovac Veljko

Omladinski prilog

Zaželim

Zaželim
da sjenovitim vrbakom lutam
prepun nemirnih dječačkih sanja
dok zvijezde trepću kroz mlado granje,
dok čudna, tajanstvena muzika svira
u mome uhu i šumnom srcu,
u zanesenoj mladenačkoj duši,
zaželim . . .

da bezazleno ležim u rosnoj travi,
dok lišće šumori
i potok žubori,
dok mi u kosi i trepavicama
sunčevo pramenje gori
i dok se široko nebo plavi,
zaželim.

Zaželim
da svako radosno lice
okrunim cvijećem i suncem,
da na sve usne prospem poljupce
i svakom darivam komad srca,
i svoju gordu domovinu
snažno stegnem na grudi,
zaželim.

Zaželim
da svaki bus grude mi rodne
od krvi, znoja, slave i sunca
duboko usadim u srce
i ljubim
lud od pregoleme plemenite sreće.
Zaželim

Veso Radumilo,
IV razr. Učiteljske škole

Primjer jednog kolektiva

Sela Zalužani, Kuljani, Novakovići, Vujinovići i Derviši pokrenuli su akciju za dovršenje zadružnog doma u Zalužanima. U ovoj akciji kolektiv Prve tvornice pokućstva Banja Luka pružio je značajnu pomoć grada selu. Kolektiv tvornice izradio je 6 prozora za salu doma ne računajući za svoj trud ni dinara oko izrade, iako ovaj posao iznosi oko 22.000 dinara. U ovoj akciji istakli su se pretsjednik radničkog savjeta, direktor preduzeća drug Knežević Vlado, Nižol Aleksandar radnik stolar, Bekić Mirko, pretsjednik sindikalne podružnice tvornice, Novljanin Vlado pretsjednik upravnog odbora preduzeća.

IZ RATNIH MEMOARA

JEDAN NEZABORAVNI LIK

Prve slobodne izbore doživjeli smo u slobodnim selima i gradovima Bosanske Krajine, krajem 1942 i početkom 1943 godine. Tih dana sprovedeni su slobodni izbori za seoske, opštinske i sreske narodno-oslobodilačke odbore odlukom Izvršnog odbora AVNOJ-a. Razlikovali su se od ranijih izbora po slobodi biranja, kandidovanja, po učešću žena i omladine. Nije više bilo isukanih žandarmskih bajoneta, kundaka, policije i načelnika. Birao je narod slobodno dajući jednima puno povjerenje, a druge osuđujući kao neprijatelje i izdajnike.

Prije ovih izbora još 1941 god. poslije prvih akcija birali smo prve narodno-oslobodilačke odbornike. Tako je i narod sela Rujiške i susjednih sela krajem septembra i početkom oktobra 1941 god. kod rujške škole na skupu izabrao svoje odbornike. Prvi pretstavnik narodne vlasti je bio naš čiča Simo Bjelajac. On je ujedno bio i prvi član AVNOJ-a iz Podgrmeča. Prisustvovao je Prvom zasjedanju u Bihaću.

Bio je seljak. Veseo i vedar. Mršava bosanska zemlja ga je natjerala da pođe u Slavoniju kao kolonista. Nastanio se u Bijeloj Lozi kod Našica. Jedini komunista okružen velikosrpskom i velikohrvatskom reakcijom kupio je oko sebe napredne ljude i počeo sprovoditi partisku liniju. Samoinicijativno povezao se s Božidarom Adžijom u Osijeku. Bio je zatvaran od našičke policije. Mrzili su ga jer je bio komunista, jer se borio protiv nepravde. Reakcija je nagovarala djecu da se bacaju za njim kamenicama. Imao je jednog policajca odana Partiji koji bi ga vezao u Osijeku i vraćao svezana u Bijelu Lozu. Tako vezan Simo je proturao partiski materijal.

Pred sam rat povratio se u svoje rodno mjesto Bušević-Blatnu i tu radio svoje seoske poslove, a ujedno počeo pripremati ljude za ustanak, za Revoluciju. Održavao je vezu s komunistima Banije, slao prve kurire preko Une.

U Blatni je okupio omladince, seljake i đake oko sebe, stvorio revolucionarna jezgra iz kojih će kasnije izrasti komesari, komandanti, omladinski rukovodioci, partiski radnici i državnici. To su bili mladići, seljaci i đaci od 15, 16, 17 godina, prvi vijesnici Revolucije u podgrmečkim selima, prvi Skojevci, komunisti i partizani. To su bili njegov sin Stojan Bjelajac, zatim Rade Erceg, Braco Erceg, Božo Šević, Dragan Vojnović, Sveto Ličina, Landup i mnogi drugi.

Pripremao ljude za Partiju, za Ustanak, za partizane. Prišao mi je kao gimnazijalcu s knjigom »Mati« Gorkoga, Pelagićevim »Umovanjem zdravog razuma«, Segalovim »Razvitkom društva«, proglasom CK KPJ i Prvom glavom Partije. Prilazio je radnicima, seljacima i đacima. Prilazio je ljudima u seoskoj planinskoj vodenici, žeteocima na njivi i koscima na livadi, savjetovao ih je »Krijte oružje«, »Ne idite ustašama u ruke«. I nije slučajno što su ustaše među prvima za logor smrti predvidjele Simu Bjelajca. Pozvale su ga u Otoku, ali im je on poručio: »Ja sam u šumi«. Kao da ga danas vidim s štapom preko ramena, sa zavežljajem najpotrebnijih stvari kako uzmiče uz Vejinovića doline, a za njim cijela porodica. Cijela porodica Bjelajaca je 1941 godine ostavila svoje ognjište, kuću pored Une, nepožnjevenu pšenicu i pošla u partizane. Pošao je Simo sa svojom drugaricom, kćerkom i sa svoja tri sina.

Evo samo jednog detalja iz prve akcije.

Dolje u polju kod Vuksana rastrgana je pruga, a tamo prema Novom u Tješnjaku srušen je ustaški voz. U osvit vrućeg ljetnjeg dana, još dok se zora otsijecala od dana i rudila sa istoka, napadnuta je i oslobođena stanica Blatna. Telefonska veza je prekinuta, a pruga porušena. Tri puške, tri bombe i tri pištolja — prvo oružje oteto od neprijatelja. Na stanici se vijorila crvena zastava kao simbol Revolucije, kao simbol Ustanka. Una je proticala nemirno pronoseći iznakažene lješeve. Partizani su slavili svoju pobjedu. Nekoliko dana nisu prolazili vozovi Unskom prugom, samo su se blistale tračnice na julskom suncu. Tu na stanici je bio Simo.

Njegova je velika zasluga za Ustanak u novskom grmečkom dijelu. Poznat je bio u slobodnim selima. Negdje u novembru 1941 godine sjedište opštinskog narodno-oslobodilačkog odbora je preneseno u selo Dubovik. Smješteno je bilo pored krupske ceste u kući Dekića u Srednjem Duboviku. Pretsjednik odbora je bio Simo. Ovai odbor je objedinjavao rad seoskih narodno-oslobodilačkih odbora oslobođenih sela krupskog, novskog i sanskog sreza — protezao se skoro po cijeloj podgrmečkoj oslobođenoj teritoriji. Dolazili su odbornici iz Rašća, Čađavica, Rujške, Petrovića, Dubovika, Potkalinja i Hašana. Održavane su sjednice po raznim kulturnim i političkim pitanjima, raspravljalo se o smještaju pogorjelaca i izbjeglica, o ishrani siromašnog stanovništva, o borbi protiv nepismenosti, o snabdjevanju vojske hranom i odjećom. Sve je bilo prožeto jednom idejom »Sve za front — sve za pobjedu«. Nisu bili odbornici samo stariji ljudi, već žene i omladinci. Sjećam se odbornice Smilje Rašete iz Hašana. Došla je na sjednicu odbora u seoskoj marami i suknji, s torbicom i pletivom. Čekala je sjednicu odbora, a u međuvremenu je ostavila pletivo i završavala Tolstojev »Rat i mir«. Prijatno me iznenadilo da seljanka u ovim dalekim planinskim selima zna o Tolstoju. Stupio sam u razgovor, rekla mi je da je čitala i »Lovčeve zapise« i Gorkog. To je bila Čopićeva sestra. »Branko mi je mnoge knjige doturao i to sam čitala još kao čobanica«. Poginula je na Grmeču 1943 godine.

Ove prve odbornice su okupljale žene pored ognjišta ili slaba svjetla od parčeta krpe, masti i krompira na sastanke, sijela i razgovore. Znale bi pored slaba svjetla noću plesti i rukavice, čarape i džempere od vune za partizane.

Sreo sam Simu za vrijeme IV neprijateljske ofanzive na vjetrometnoj Srnetici. Prošao je u koloni rujške omladine, odbornika i seljaka koji su se sklonili ispred najezde crnih legija, ustaških bojni i švapskih tenkova. Nosio je pušku o ramenu, malo pognut, ali uvijek optimistički raspoložen.

Rekao mi je iz kolone »Naći ćemo se opet u slobodnoj Rujškoj«. I zaista poslije mjesec dana našli smo se u slobodnoj Rujškoj. Našao sam ga kod Tubina u posljednjim časovima iznurenog pjegavim tifusom. Poslije nekoliko dana umro je. Sahranjen je u selu Rašću iznad rijeke Vojskove licem okrenut prema našem junačkom Grmeču.

Umro je baš u slobodnoj Rujškoj, u slobodi za koju se počeo boriti odmah poslije Obznane kao komunista.

Sjećajući se Sime, sjećamo se i Salke Terzića, Vladimira Stupara, Dušana Dajića, Dragana Stankovića i na stotine drugih narodnih odbornika koji svoje živote uzidaše u socijalističku Jugoslaviju.

S. Č.

Visok poraz banjalučkog Borca

Željezničar - Borac 5:0 (3:0)

Timovi su izašli u slijedećem sastavu:

Željezničar: Kolak, Abramović, Dugonjevac, Ubavić, Kočan, Čišić, Trbić, Radonjić, Kulović, Imamović i Pašić.

Borac: Cindrić, Hadžiavdić, Spaho, Šijaković, Jurić, Kantar, Banjac, Popović, Knez, Švraka, Novaković.

Stadion Željezničara.

Gledalaca 6.000.

Sudija Milunović. Teren i vrijeme pogodno za igru.

Susret starih rivala Borca i Željezničara izazvao je kao i uvijek veliko interesovanje ljubitelja futbala u Sarajevu. Iako su se timovi borili za jedno od donjih mjesta na tabeli to nije umanjilo značaj ove utakmice, obzirom na to da se oba tima nalaze u nezavidnom položaju na tabeli. U izjavama koje su date preko štampe osjećalo se uvjerenje oba tima u uspjeh. To je dalo još veću draž ovom susretu. Dosadašnji prvenstveni susreti ovih timova davali su uzbudljivu i borbenu igru.

Današnji rezultat je, međutim iznevjerio te tradicije. O igri se obzirom na to da je Borac igrao ispod svojih mogućnosti. On nije pružio ono što se od njega očekivalo i što može da da, jer je borbenost koju su Borčevi igrači pružali u susretima sa Želejničarom danas izostala. Iako se ne može reći da je pobjeda Željezničara nezaslužena, ipak, s obzirom na ono što se dogodilo na terenu, ona je previsoko izražena u rezultatu. Može se reći da za ovako visok poraz Borca ima zasluga dobra i efikasna igra navale Željezničara s jedne strane i dosta slaba i nesigurna igra Borčeve odbrane sa druge strane.

Odmah u početku Željezničar po izlasku igra u svoju korist i opasno ugrožava gol Borca. U tom periodu golman Borca Cindrić, od čije su igre strahovali mnogi simpatizeri Borca uspješnom intervencijom uspijeva da otkloni opasnost od gola i tako pokaže da su ta strahovanja bila neopravdana. Za sve golove osim donekle četvrtog on ne snosi krivicu.

Nakon kraćeg vremena u kome je Željezničar nadmoćniji, Borac je sredio svoje redove izjednačujući igru u polju. Međutim efikasna navala Željezničara uspijeva da iskoristi šanse za čije su stvaranje imali udjela odbrambeni igrači Borca i tako svoj tim dovodi u vodstvo od 3:0 u prvom poluvremenu.

U drugom poluvremenu se ponavlja ista slika i pored toga što Borac pruža nešto bolju igru. Za dva gola koje je Željezničar postigao u drugom poluvremenu krivicu snosi uglavnom odbrana Borca.

Kako su pali golovi?

1:0. Poslije kornera koji je u početku igre izveden sa desne strane u gužvi koja je nastala, do lopte je došao Kulović i neometano sa tri do četiri metra postigao gol.

2:0. Opet jedan korner sa desne strane. Lopta dolazi do Radonjića koji glavom postiže drugi vrlo lijep gol.

3:0. Kulović je dobio loptu na 30 m. od gola, i poveo do 16 m, ne bi moglo reći ništa naročito a zatim jakim i preciznim udarcem u gornji lijevi ugao doveo Željezničara u vodstvo 3:0.

4:0. Prodor Pašića sa desne strane završio se šutom i lopta nakon zakašnjele intervencije golmana našla se u mreži.

5:0. Poslije kiksa odbrane, loptu koju je centrirao Pašić zahvatio je Trbić i sa par metara postigao krajnji rezultat.

Iznenadenje

Ovako visok rezultat pretstavlja iznenadenje s obzirom da se očekivao tijesan rezultat. Naročito je iznenadio Borac svojom slabom igrom koju niko nije očekivao obzirom na posljednje igre ove ekipe.

U pobjedničkoj ekipi istakli su se: u odbrani Kočan, a u navali Kulović i Pašić.

U timu Borca nešto više od ostalih pružili su Cindrić i Čopi i donekle Jurić. U navali se istakao više od ostalih Švraka.

Sudija Milunović je sa uspjehom obavio svoj zadatak, samo mu se može prebaciti prečesto sjeckanje igre.

Slavo Popović

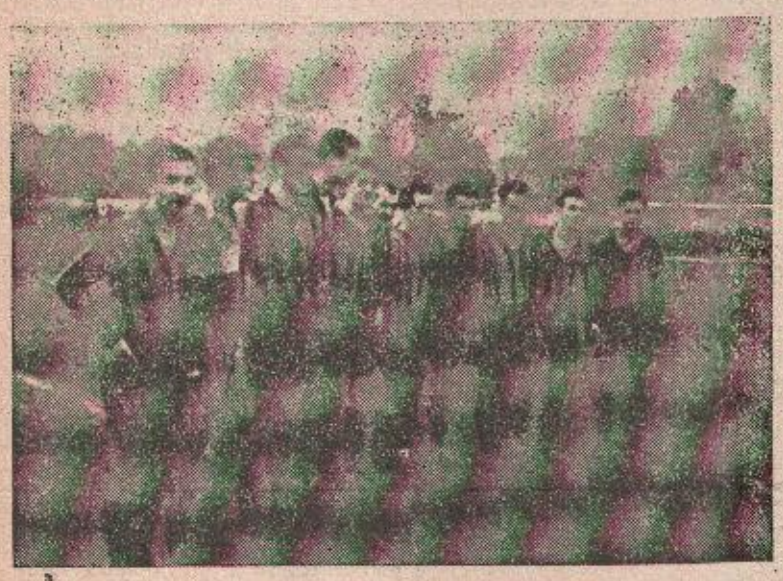

TIM BORCA

Спорт

O nesportskom ponašaju pojedinih igrača na utakmici Borac - Budućnost

Posmatrao sam prošlonedeljnu futbalsku utakmicu, odigranu u Banjoj Luci između domaćeg Borca i Budućnosti iz Titograda. Bio sam očevidac svega onog što se na igralištu dogodilo. I ne samo ja nego i mnogi posmatrači te utakmice. Ali, nažalost, izgleda da to nisu sve vidjeli sportski izvještači sa te utakmice, ili su pak prešli preko onog što su vidjeli. Naime, neki od njih — A. Ravlić u »Banjalučkim novinama« i M. Tomić u »Oslobođenju« — u svojim izvještajima malo su se dotakli, ili skoro nikako grube igre i nediscipline pojedinih igrača.

Na toj utakmici dogodilo se nekoliko grubih ispada od strane pojedinih igrača, koji zaslužuju poseban osvrt. Grubosti je bilo i sa jedne i sa druge strane, ali domaći su u tome prednjačili. Prvo poluvrijeme završilo se u fer igri. Početak drugog poluvremena počeo je nešto življom i oštrijom igrom. Međutim, drugi dio drugog poluvremena, a naročito poslije izjednačenja Budućnosti, počeo je da obiluje i za većim i namjernim grubim nasrtajima između pojedinaca, čemu je najviše doprinio sudija Epert (Zagreb) koji je igru potpuno ispustio iz ruku. Tako je Spaho, igrač Borca, dvaputa namjerno udario protivničkog igrača kada ovaj loptu nije imao i sudija ga je jednom opomenuo (drugi put on to nije ni vidio). Ali, vrhunac svemu ovome bio je u 71 min. igre, kada je Tešanović, također igrač Borca namjerno udario protivničkog igrača i to tako jako da je ovaj odmah pao kao pokošen i bio iznesen sa terena. Tešanović je to izveo tako »vješto« da sudija nije ni primjetio, a i mnogim gledaocima bio je nejasan taj događaj. Međutim, mnogi su bili očevici toga slučaja i osudili ovaj nesportski gest igrača Tešanovića, radi čega je on bio odmah i udaljen sa terena. Mnogi su se odmah pitali: »Šta je trebalo Tešanoviću da napravi ovakav nesportski ispad? Da li je on svjestan posljedica i ugleda društva čije boje on zastupa? Tešanović o tome sigurno nije mislio. On je zbilja napravio takav nesportski ispad i, ako hoćete, nehuman gest, da zaslužuje najstrožiju kaznu. Ovo će svakako i dobiti od futbalskih foruma, a uprava njegova kluba trebala bi također o tome povesti računa. Ovo donekle zaslužuje i Spaho.

Naša sportska publika nije željna ovakvih utakmica i s punim pravom osuđuje ovakve ispade pojedinih futbalera. Banjalučani ne žele da se o njihovom sportskom terenu raspravlja u Futbalskom savezu Jugoslavije. Mi smo željni da gledamo utakmice koje se odvijaju u sportskom duhu, a onoga koji za to nema »smisla« ne želimo ni gledati. Biti dobar sportista, to je čast svakog pojedinca i na to treba da misle i naši futbaleri.

Đoko Lazić

Постоји ли могућност да се финална утакмица за Куп одигра у Јајцу?

На прослави десетогодишњице Другог засиједања АВНОЈ-а у Јајцу народ овог краја имаће ријетку прилику да кроз разна спортска и фискултурна такмичења упозна наша најбоља спортска друштва и најбоље спортисте у земљи. О томе већ воде рачуна организатори прославе. Овдје би их само потсјетили на једно: нека се потруде да у оквиру ових такмичења не изостане и фудбал, који је, несумњиво, врло популаран и у Јајцу. Пошто је у питању прослава општејугословенског значаја требало би, мислимо, да се у Јајцу одигра и финална утакмица фудбалског купа Југославије. Тиме би се народу Јајца и околине пружила несвакидашња могућност да види и поздрави најбоље фудбалске екипе у земљи, а и овогодишњег побједника у Купу.

Како се на прослави у Јајцу очекује око 50.000 људи из неколико сусједних срезова, као и делегације из читаве земље и иностранства, то би и игралиште у Јајцу ваљало припремити и уредити да може да прими што већи број гледалаца. Добро је, у сваком случају, да се потсјетимо и ових ствари, јер се у маси задатака увијек нешто предвиди и испусти.

С.

U Srednjoškolskoj nogometnoj ligi nema favorita

Prvenstvo banjalučkih škola u nomogetu odvija se neprekidno. Ekipe su izjednačene. Sigurnih favorita i autsajdera nema. Tome u prilog govori prekjuče odigrana utakmica između Gimnazije i Niže trgovačke škole. U ovu igru ekipa Gimnazije ušla je kao favorit, jer raspolaže dobrim timom a dobrom i efikasnom igrom savladala je SEŠ sa 5:0. Za ekipu NTŠ znalo se da je prije par dana nezasluženo izgubila utakmicu od SŠŠ sa 1:2, iako je rezultat od 1:0 6 min. prije kraja bio u korist NTŠ, da nemaju rekvizita i da u igru ulaze riješeni da ulože napor da postignu što bolji rezultat. Gimnazija je bila favorit. Šanse su bile na njenoj strani. Ali desilo se obrnuto. Ekipa NTŠ koja je stupila u igru bez velikih pretenzija zabilježila je vrijednu i visoku pobjedu od 4:1 (3:1). Zgoditke su postigli: Ćorić 2, Mahmutović i Ljuhar po 1 za NTŠ, a Muzur za Gimnaziju.

Nasuprot igri NTŠ, ekipa Gimnazije igrala je nekorisno. Njihovu ekipu opterećuje pretjerano kombiniranje, koje sputava efikasnost. Golman Eminović dobrim dijelom je kriv za primljene zgoditke.

U prvoj utakmici ekipa SMŠ savladala je DIŠ sa 5:2 (2:1). Najbolju igru dali su: Handan, Hamutka i Vukotić (Medicinska) i Brkić (DIŠ).

Sudija Kemenc mnogo je i često nepotrebno svirao.

Utakmice odigrane u toku nedelje završile su se slijedećim rezultatima: Poljoprivredna — Učiteljska 1:0, Veterinarska Medicinska 2:0 (na ovu utakmicu SMŠ uložil aje žalbu), Poljoprivredna — STŠ 1:0.

R.

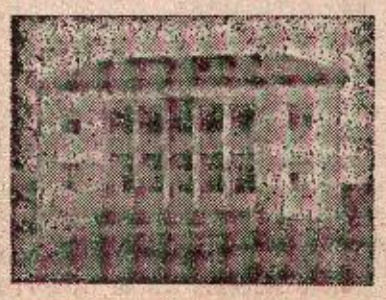

Fiskulturni dom u Bos. Petrovcu

KRATKE SPORTSKE VIJESTI

Drugi tim Borca odigrao je prijateljsku nogometnu utakmicu sa Kozarom (Bos. Gradiška) i pobjedio sa 3:2 (3:1).

*

Bivši igrači Sarajevskog Željezničara Hribar i Salihović potpisali su pristupnicu za Borac.

*

Za nekoliko dana otpoćeće srednjoškolsko prvenstvo u stonom tenisu. Natjecanje će se odvijati po jednostrukom bod sistemu. Prvenstvo će biti ekipno.

*

U Bos. Novom odigrana je prvenstvena utakmica između domaće Slobode i SD Zenice sa rezultatom od 3:1 (1:0).

Golove dali Ahmetanović II u 26 i 67 min. i Ljuboja u 81 min. za Slobodu, a Mujičić u 57 min. za Zenicu.

Sudija Idriz Lađarević.

UKRŠTENE RIJEČI

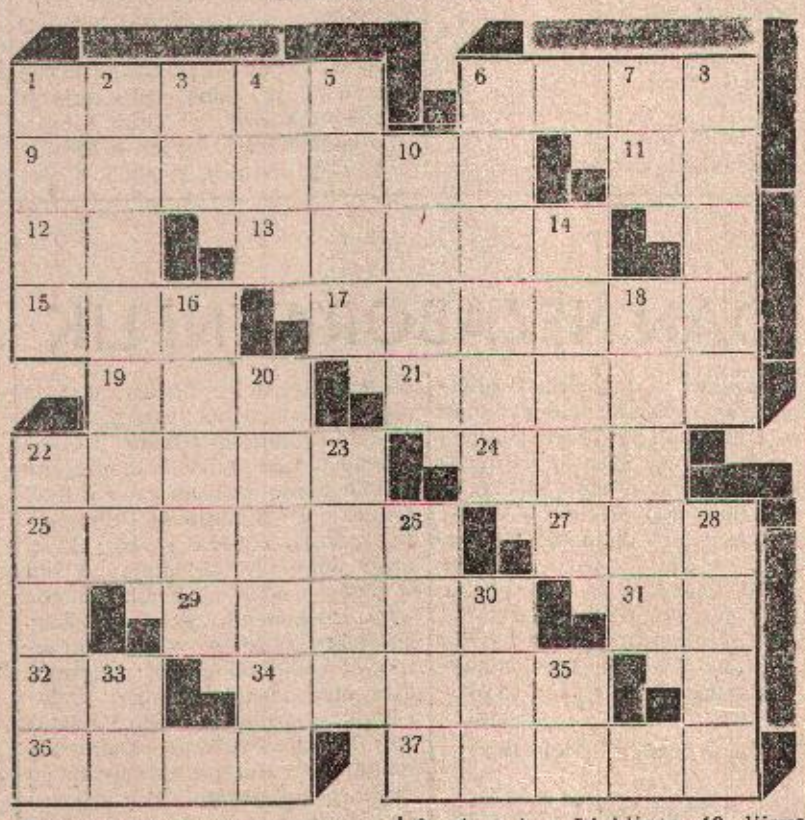

Tekst horizontalno:

1. aeroplan, 6. geografski pojam, 9. proces atomske jezgre koji se sam razvija, 11. latinska skraćenica za »prije podne«, 12. kemiski simbol aluminija, 13. parazitska biljka na hrastu i kestenu, 15. boja lica, 17. suh, bez dovoljno vlage, 19. go, neobučen, 21. najveća arterija, 22. stena u Mesinskom zalivu, 24. južno voće, 25. donja površina stopala, 27. Romulov brat, 29. grčka boginja duge, 31. lična zamjenica, 32. predlog, 34. lijeva pritoka Bosne, 36. ribar, 37. stupanj u razviću životinje naročito bezkičmenjaka.

Vertikalno:

1. oruđe, 2. valjanost (u kemiji), 3. desna pritoka gornjeg Dunava, 4. organi vida, 5. velika oblast u jugozapadnoj Africi, 6. sedmocifrani broj, 7. bog sunca u Egiptu, 8. staro ime Ljubljane, 10. lijeva pritoka Dunava izvire u Rumuniji, 14. oaza u Zapadnoj Sahari, 16. prve karte za igranje u 14 st., 18. svirepi kralj Mikene osnivač dinastije Atrida, 20. Kanton u Švicarskoj, 22. putić, 23. jednogodišnja biljka iz plemena štitonoša, 26. fetiš lažni bog, 28. nedostatak 30. vrsta zmije kod starih Egipćana božanstvo polja, 33. arapski član pred imenicama, 35. kemiski simbol za argon.

UKRŠTENE RIJEČI IZ PROŠLOG BROJA

Rješenje:

I. Batina, 2. Karton, 3.Bastun, 4. Matica, 5. Zdjela, 6. Snevam, 7. Sanduk, 8. Štapin, 9. Sašiti. I - H Trst je naš

Ante Lastrić

Нашој домаћици

OSTAVLJANJE POVRĆA ZA ZIMU

Povrće se ostavlja za zimu na razne načine. Najobičniji način je sušenje povrća i stavljanje u turšiju. Neko se povrće suši na suncu, kao paprika, mahune i dr. Kad se osuši lijepo se upakuje i ostavi za zimu. Za pakovanje mogu služiti mnogi sudovi, platno, limene i drvene kutije. Upakovano osušeno povrće treba čuvati na suvom mjestu, odvojeno od kuhinje, zbog isparavanja vode, jer se povrće može pokvariti.

Povrće se također ostavlja u turšiji na razne načine na primjer paprike se operu i slože u ćupove ili burad, pa se posoli prelije sirćetom i dobro pritisne. Tako se spremaju i krastavci samo se uz njih doda očišćenog hrena, lišća od višnje, vinove loze, peršuna, a može se po volji dodati i bijelog luka.

Za zimu se može ostaviti i paprika za punjenje, na taj način da se očisti od sjemenke, posoli svaka zasebno i ostavi dan da provene u nekom sudu. Zatim se složi u jedan sud i može se preliti sa presolcem ali ne mora jer one same puste dosta soka pod pritiskom daščice i kamena. Takove paprike mogu se spremiti i punjene sa kupusom za zimu. Mogu se i ostaviti pečene paprike i mješane mljevene sa modrim patlidanom.

Kupus se također može ostaviti za zimu cijel ili riban. Za kupus u glavicama očiste se glavice i slože u burad tako, da korjen bude gore, ozgo se stavi kotur i na njega kamen, posoli se, na 100 glavica tri kilograma soli i polije sa hladnom vodom. Ako su glavice sitne onda se manje posoli. Kotur i kamen treba češće prati hladnom vodom. Burad treba pokrivati čistim krpama. Da bi bio rasol ljepše boje, uz kupus se mogu metnuti i 3 do 4 glavice cvekle ili nešto zrna od kukuruza.

Za sječen kupus ili ribane glavice se sjeku naročitim nožem — ribežom. Sječen se kupus slaže i soli i neprestano pritiskuje rukama. Puno bure se pokrije čistom krpom i pritisne kamenom. Kotur i kamen treba i ovdje često prati hladnom vodom. I za ribanac treba 3 kg soli na 100 glavica kupusa.

*

OSTAVA, PODRUM, TAVAN i ČISTOĆA U NJIMA

U ostavi se drže namirnice potrebne za ishranu ukućana. Zato ona mora da se provjetrava, održavati u čistoći, da se u njoj ne zalegu miševi, razni žohari i druga gamad. Uza zid treba namjestiti police na kojima se drži jelo. Ispod polica treba da su ladice ili ormani za razne namirnice, kao za grah, brašno i dr. U ostavi treba imati posebni ormarić, napravljen od guste mreže u kojem se ostavlja preostalo jelo do drugog obroka (maslac, sir, kajmak) da ga ne unište razni insekti. Ako kao ostava služi podrum treba staviti police za ostavu i ništa ne treba držati na podu. Police treba održavati u čistoći i lijepo je kad se zastru čistim papirom. Burad za kiselenje, poklopce, kamenje i slavine u proljeće treba dobro oprati četkom i cedom, ostaviti da se osuše i sklonuti da se ne pogube dok ne zatrebaju. Sve što se od jela drži u podrumu mora se dobro pokriti. Čim se u podrumu primjete rupe u zidovima treba ih malterom zatvoriti. Ako se pojave miševi mogu se uništiti otrovom kojeg će te dobiti u trgovini.

I tavan se mora očistiti bar jedanput godišnje. Na tavanu se drže mnoge namirnice za koje je potrebno da su na promaji, kao bijeli i crveni luk, orasi i dr. Tavan služi i za sušenje rublja, naročito zimi kad se napolju ne može sušiti. Ali na tavanu ne treba držati lako zapaljive stvari: slamu, sijeno, mahune i dr. Zato ne idite na tavan sa zapaljenom svijećom, jer se može lako zapaliti neki predmet i doći do požara.

M. C.

Nešto o radu žena u Gornjem Šeheru

U predizbornoj kampanji i drugim oblicima političkog rada Društvo za kulturno uzdizanje žene u Gornjem Šeheru pokazuje znatnr aktivnost.

Žene u velikom broju posjećuju konferencije i predavanja Socijalističkog saveza, a naročito je dobar odziv na sijelima koja se održavaju po mahalama. Tu se sa ženama, koje usput pletu, vezu ili krpaju dovede razgovor o pretstojećim izborima, o higijeni i vaspitanju djece i drugim pitanjima. Ženama su pristupačni članci iz lista »Porodica i dijete« čije je prerađivanje popraćeno zanimljivim diskusijama. Svoju pomoć i stručne savjete o brizi, o moralnom i intelektualnom razvoju djece, pružaju učiteljice osmogodišnje škole u Gornjem Šeheru. One su prošle i pretprošle godine bile aktivne u radu društvenih organizacija u mjestu.

Žene su uzele učešća i u Dječjoj nedelji. Naročito su se istakle Asija Mušanović, Mina Buzdalek, Besima Vehabović i Hetka Vehabović, koja je sama napravila 80 šoptica i poklonila ih djeci. Vrijedno je spomenuti Fazilu Tufekdžić koja i i pored zadataka u odboru Socijalističkog saveza i u Savezu komunista, redovito okuplja žene, čita im i objašnjava.

Ali pored znatnih uspjeha u radu sa ženama ima i neuspjeha. Većina žena mahale Ilidže je po strani. Treba istaći da u rješavanju ovog problema nije bilo potrebne podrške kod članova Socijalističkog saveza. Kada se uzme u obzir da u ovom kvartu ima pojava malograđanštine i ostataka sujevjerja (još se grah baca i strava salijeva) i da još kod nekih drugova nije sazrelo shvatanje o mjestu koje žena treba da zauzme u socijalističkom društvu, onda pred ovim društvom stoje ogromni zadaci koje neće moći ostvariti, ako ne bude pomoći od članova Socijalističkog saveza.

Potrebno je voditi upornu borbu da se zaštite djeca od negativnog uticaja ulice, da se dječji dodaci koriste u prave svrhe, da majke povedu više brige o čistoći i urednosti djece itd., a naročito da drugovi članovi Socijalističkog saveza omoguće svojim ženama učešće u društvenom radu.

G. F.

Зашто у Росуљама нема ни једне продавнице

Мало је градских подручја која су се тако нагло подигла као што су Росуље. Тамо гдје су доскоро лежале запуштене баруштине пуне жабокречине и прљавштине, данас се уздижу укусне стамбене зграде у којима удобно живи велики број наших радних људи са својим породицама. Недавно је почела и изградња главне улице која ће са алејама захватити 18 метара ширине и ниучем неће зостајати иза најљепших бањалучких булевара. Овом приликом поставиће се и главне артерије канализације и водовода те регулисати и укључити у ток подземних канала повремени худљиви поток Подстранац, чиме ће такође бити ријешено неколико важних комуналних проблема овога краја града. Поред тога Росуље ове године добивају и осмогодишњу школу за коју је зграда већ подигнута.

На тај начин, изградњом и насељавањем, за врло кратко вријеме никла је нова градска четврт састављена од неколико насеља која заједно сачињавају јасно оформљену цјелину са властитом физиономијом: главном и побочним улицама као и природним центром који се налази на раскршћу сплета улица у непосредној близини „авијатичарског насеља". Овоме центру гравитира око 150 кућа са преко 350 породица што нам указује на нужну потребу хитног отварање трговачких и занатских радњи за лакше и брже снабдијевање потрошача у овом дијелу града. Ова потреба и жеља грађана из Росуље утолико је оправданија што у сусједном насељу Бојићхан постоји велики број разних продавница које егзистирају од пословања углавном са потрошачима који станују у Росуљама.

Инж. Љ. Б.

Savjet poljoprivredniku

Zimska zaštita voćaka

Iako ima sve prirodne uslove za razvitak naše voćarstvo sporo napreduje zbog slabe njege i zaštite od bolesti i štetočina. Naši poljoprivrednici svaku kulturu bolje njeguju nego voćku, kojoj prilaze uglavnom u doba berbe. Pa ako neso od naprednih i pristupi agrotehničkim mjerama u voćarstvu onda se to svodi na okvir proljetnih i ljetnih radova, dok se u zimskom periodu u voćnjake slabo zalazi. Međutim iskustvo je pokazalo da je sezona kada sokovi u voćkama miruju najpodesnije doba za energičnu borbu protiv biljnih bolesti i štetočina jer su biljni organi tada ogrubili i mogu bez opasnosti da podnesu prskanje vrlo žestokim sredstvima. U proljeće i ljeto voćka ima vrlo nježnih dijelova kojima bi ovako jaka sredstva naškodila, što znači da je zimski period doba glavne i odlučne bitke za spas voćnjaka.

Već sada čim se pojave prvi mrazevi i lišće opadne treba odmah pristupiti mehaničkom čišćenju i uređenju voćnjaka kao i hemijskoj zaštiti.

Mehaničko čišćenje sastoji se prije svega u otstranjivaju vodopija i izdanaka, suvih dijelova i grana zaraženih imelom kao i uništavanju gusjeničnih gnijezda, lišajeva, mahovine, stare ispucale kore koja služi mnogim štetočinama kao idealan zakon te zaostalih plodova i slo. Za ove svrhe najbolje služe razne voćarske testerice, makaze, noževi i čelične četke kojih ima u prodaji. Također je potrebno sve što se čišćenjem otstrani sa voćke kao i okolno žbunje (glog, trn, šipak, divlje voće) odmah spaliti. Mlade voćke nužno je umotavanjem u stabljike suncokreta, kukuruzovinu i sl., ili premazivanjem smjesama neprijatnog mirisa zaštititi od zečeva koji za vrijeme zime gule koru i tako nanose velike štete.

Hemijska zaštita u toku zime sastoji se u krečenju stabala i prskanju voćaka voćnim karbolineumima i drugim preparatima.

Krečenje treba obaviti već sada prije jakih zima jer kreč ni sloj štiti voćku i od izmrzavanja. U tu svrhu razmuti se u drvenom sudu 5 kg živog kreča u 100 lit. vode pa se dobije tzv. »kreč no mlijeko« kome je dobro dodati i 5 kg soli.

Zimsko prskanje se izvodi obilno tako da se cijela voćka okupa. Za ovu svrhu kao univerzalno sredstvo služi preparat Kreozan koji se može upotrebiti za sve vrste voćaka i protiv svih štetočina kao i protiv mahovine, lišajeva i sl. On se spravlja tako da se u 100 lit. vode rastvori 2 kg preparata koji se u limenim kutijama može nabaviti po vrlo niskim cijenama.

Protiv gljivičnih bolesti umjesto Kreozana može se prskati sa 2 do 2% bordovskom čorbom tj. rastvorom 2—3 kg plavog kamena u 100 lit. vode.

Protiv krastavosti, kovrdžavosti lista, trulenja plodova, pepelnica i sl. služi sumporno-krečna čorba čije je spravljanje dosta složeno pa se zato sve češće upotrebljava Sumbarit prašak koga se 2—3 kg rastvara u 100 lit. vode da se dobije vrlo efikasna čorba za prskanje.

Zimsko prskanje treba obavljati po tihom vremenu kad nema mraza. Ne valja prskati pred kišu niti odmah poslije kiše.

Sredstva za prskanje su otrovi opasni za ljude i stoku o čemu treba također voditi računa.

Ing. Ljubo Brkić

SUDSKA HRONIKA

Radi protivprirodnog bluda - dvije godine zatvora

Prije nekoliko dana pred vijećem Sreskog suda u Banjoj Luci održano je suđenje Šeremetu Muharemu, učitelju u VI osnovnoj školi u gradu Banjoj Luci radi vršenja protivprirodnih bludnih radnji nad dvije učenice osnovne škole. Ovom suđenju prethodila je diskusija gradskih učitelja, koji su nakon razmotrenja cijelog slučaja osudili stav Šeremeta prema učenicama i zaključili da se isključi iz udruženja, a da se preko nadležnih organa preduzme krivično gonjenje. Tako je kasnije i uslijedilo krivično gonjenje.

Međutim, navodno na intervenciju neka dva učitelja iz grada koji su potpisali mjenicu Šeremet Muharemu, vršeno je agitovanje među nekim učiteljima sa područja sreza da ponovo pokrenu diskusiju po slučaju Šeremeta, pa je tako, kako se priča, na sastanku učitelja sa područja sreza i grada diskutovano o ovom nepoželjnom slučaju. Nažalost, koliko smo informisani, izvjestan broj učitelja sa područja sreza, iz nepoznatih nam pobuda, branio je postupak Šeremeta Muharema prema djeci, smatrajući da on nije pogriješio, da bi trebao odgovarati. Zar čovjek, koji kao učitelj sebi dozvoljava da dvije učenice iz osnovne škole, kojim je on nastavnik, napada, stavljajući jednoj ruku u njedra i prst u usta, tražeći da ga grize, a drugu u dva navrata za vrijeme nastave hvata rukom do blizu polnog organa — zar takav može da prođe nekažnjeno?

Sud je pravilno ocijenio iskaze maloljetne djece, koji su bili istovjetni, potpuno uvjerljivi i objektivni, kao i druge dokaze. I samo držanje okrivljenog Šeremeta na pretresu, koji je dopuštao mogućnost da je to činio motivišući to raznim okolnostima — da je imao namjeru da bude pristupačan prema djevojčicama, da je gledao čistoću u njedrima i slično — moglo je da posluži sudu u donošenju odluke. Poslije provedenog pretresa sud je Šeremeta Muharema proglasio krivim radi vršenja protivprirodnog bluda nad maloljetnim djevojčicama, pa ga je osudio na kaznu zatvora u trajanju od dvije godine dana.

V.

Varalica osudjen na dvije godine zatvora

Pred vijećem Okružnog suda u Banjoj Luci 28 i 29 ov. mj. održano je suđenje Drljačić Bakiru iz Banje Luke, koji je u toku 1952 i prvoj polovini 1953 godine izvršio više prevara na štetu raznih lica iz Banje Luke. Prevare je vršio na taj način što je od pojedinih lica primao razne predmete da im proda po pogodenoj cijeni a uz proviziju od 10% za njega, ali kada je stvari prodao onda vlasnicima nijep redavao cjelokupne pogodene svote novaca, nego djelomično ili im uopšte nije ništa dao. Na pretresu je iznešeno osam takovih slučajeva radi kojih je suđen. Tako je on za primljene i prodate stvari novac potrošio i vlasnicima nije ništa dao i pored višekretnog traženja, u tri slučaja i to: od Kurić Derviša za primljenu jednu veću koper deku i stoljnjak od teške svile, koju je navodno prodao za 10.000 dinara, ne samo da nije ništa dao, nego mu nije ni tašne povratio u kojoj je primio stvari; Skočić Sulji nije dao pogođenih 3.500 dinara za jedan ručni sat, iako je sat prodao za 4.500 dinara, izgovarajući se da sat nije prodao; Korjanić Ramizu za primljeni džepni sat nije dao pogođenih 5.000 dinara, iako je sat prodao, pod izgovorom da Korjanića tobože nije mogao pronaći. Pored ovih slučajeva, prevario je: Šušnjar Borislava za 13.000 din., Stojnić Stojana za 2.500 din. i Savinović Simu za 700 dinara. Sličan slučaj bio je i sa Salihagić Bekirom kojem je platio kišnu kabanicu tek pošto je protiv njega predana optužba sudu.

Nakon provedenog pretresa vijeć Okružnog suda proglasilo je krivim Bakira Drljačića za sve pomenute prevare, kvalifikujući to kao prevaru u vidu zanimanja, pa ga je osudilo na kaznu strogog zatvora u trajanju od dvije godine.

T.

ČITAOCI PITAJU

Zašto...

Čudan jelovnik u novskom hotelu

Nalazili smo se na putu po Bos. Krajini. Bos. Novi je lijep romantičan gradić i vrlo podesan za kretanje sportskog ribolovca.

Ali Bos. Novi ima i hotel. Zadržali smo se naravno u njemu i zatražili jelovnik, a na njemu stoje dvije vrste jela i to doslovce ovako: juha — anjemahtes

gementajk od sira

Zapitam konobara na kojem jeziku je pisan ovaj jelovnik. Odgovor je bio — na našem!

Zašto se služiti iskvarenom germanštinom, kada se vrlo dobro zna da mi obilujemo lijepim sopstvenim nazivima. Znači, treba ugostiteljskom kadru posvetiti više brige oko izučavanja srpskohrvatskog jezika. Možda bi bilo potrebno osnovati i neke kurseve?

V.

*

Ako sumnjate . . .

Možete se uvjeriti! Kad stanete na most preko Crkvene kod Opšte bolnice i pogledate uzvodno vidjećete da se u dvorištu bolnice nekoliko metara od bolničkih zgrada i paviljona, nalazi veliko smetljište na lijevoj obali potoka. Svi otpadci iz bolnice bacaju se na to bunjište. Sve rastinje koje se tu nalazilo uvenulo je od vrućeg pepela koji se tu prosipa.

Prosto izgleda kao da neko hoće da zatrpa korito Crkvene, toliko se tu forsira istresanje smetlja i pepela da je korito veoma suženo. Čim voda malo nabuja ruši smetljište i nosi u korito sve do svoga ušća u Vrbas, otpatke, prazne konzerve, razne zavoje i skinuti gips sa bolesnika, more flašica, ampula, dotrajalog i upotrebljenog bolničkog materijala, otpadaka iz kuhinje itd.

A preko puta toga smetljišta nalazi se Srednja medicinska škola i njeno igralište.

Ovo bunjište je najveće leglo zaraze, a nalazi se blizu najviše zdravstvene ustanove u gradu.

Daljnji komentar nije potreban, nadležne vlasti imaju riječ!

Dragoljub Šarić

Radnički UNIVERZITET

ZA VRIJEME OD 9-XI DO 27-XI

Katedra: **Tvornica duhana**

Ponedeljak, 9 novembra
»Roba i novac u prelaznom periodu«
Predavač Matić Radmila

Srijeda, 11 novembra
»Proizvodnja sirovog željeza«
Predavač ing. Arkoš Đorđe

Petak, 13 novembra
»Sastav čovječijeg tijela«
Predavač Dr. Brujić Borislav

Ponedeljak, 16 novembra
»Politička karta svijeta«
Predavač Jajčević Ivan

Srijeda, 18 novembra
»Šta je opera i kako nastaje«
Predavač Pejnović Julijana

Petak, 20 novembra
»Pogonske mašine«
Predavač ing. Mirković Dragoslav

Ponedeljak, 23 novembra
»Osnovne karakteristike i tendencije prelaznog perioda«
Predavač Jajčević Ivan

Srijeda, 25 novembra
»Prva pomoć«
Predavač Dr. Brujić Borislav

Petak, 27 novembra
»FNRJ — prirodne geografske oblasti«
Predavač Radman Stjepan

Katedra: **Tvornica kože i obuće**
I godina u 18 sati

Ponedeljak, 9 novembra
»Od alhemije do atomske energije«
Predavač Mihelčić Zvonko

Srijeda, 11 novembra
»Vrijeme i računanje vremena«
Predavač Miletić Milivoj

Petak, 13 novembra
»Naša narodna književnost«
Predavač Švajger Hijacinta

Srijeda, 18 novembra
»Formiranje kapitalističkih društvenih odnosa«
Predavač Aličević Zekir

Petak, 20 novembra
»Robna proizvodnja i zakon vrijednosti«
Predavač Grozdanić Boško

Ponedeljak, 23 novembra
»Od poluge do mašine«
Predavač Vranješević Branko

Srijeda, 25 novembra
»Higijena rada«
Predavač Dr Čukac Vladimir

Petak, 27 novembra
»Elementi klime«
Predavač Miletić Milivoj

Katedra: **Predgrađe**
I godina u 15,45 sati

Ponedeljak, 9 novembra
»Vrijeme i računanje vremena«
Predavač Miletić Milivoj

Srijeda, 11 novembra
»Od alhemije do atomske energije«
Predavač Mihelčić Zvonko

Petak, 13 novembra
»Višak produkta«
Predavač Krajišnik Kjazim

Srijeda, 18 novembra
»Naša narodna književnost«
Predavač Švajger Hijacinta

Petak, 20 novembra
»Od poluge do mašine«
Predavač Vranješević Branko

Ponedeljak, 23 novembra
»Robna proizvodnja i zakon vrijednosti«
Predavač Grozdanić Boško

Srijeda, 25 novembra
»Elementi klime«
Predavač Miletić Milivoj

Petak, 27 novembra
»Higijena rada«
Predavač Dr Čukac Vladimir

Katedra: **Krajina**
I godina u 18 sati

Utorak, 10 novembra
»Osnovni pojmovi hemije«
Predavač ing. Poljokan Leon

Četvrtak, 12 novembra
»Vrijeme i računanje vremena«
Predavač Miletić Milivoj

Petak, 13 novembra
»Formiranje kapitalističkih društvenih odnosa«
Predavač Aličević Zekir

Utorak, 17 novembra
»Višak produkta«
Predavač Krajišnik Kjazim

Četvrtak, 19 novembra
»Naša narodna književnost«
Predavač Švajger Hijacinta

Petak, 20 novembra
»Elementi klime«
Predavač Miletić Milivoj

Utorak, 24 novembra
»Od poluge do mašine«
Predavač Vranješević Branko

Četvrtak, 26 novembra
»Robna proizvodnja i zakon vrijednosti«
Predavač Grozdanić Boško

Petak, 27 novembra
»Uloga i značaj željeznica«
Predavač Obralić Ibrahim

Utorak, 1 decembra
»Higijena rada«
Predavač Dr Čukac Vladimir

Katedra: **Lauš — Petričevac**
I godina u 15,30 sati

Ponedeljak, 9 novembra
»Novi privredni sistem«
Predavač Gluhbegović Dževad

Četvrtkom: 12 i 19 novembra
»Postanak i sastav zemlje«
Predavač Firsov Aleksej

Ponedeljak, 23 novembra
»Materijalna proizvodnja kao osnovica ljudskog društva«
Predavač Jajčević Ivan

Četvrtkom, 26 XI i 3 XII
»Organi radničkog samoupravljanja«
Predavač Krajišnik Kjazim

Kursevi stranih jezika počeli su raditi prema slijedećem rasporedu:
Engleski: utorak i četvrtak u 18 i 19 časova.

Njemački: utorak i petak u 18 i 19 časova.

Francuski: ponedeljak i srijeda u 18 časova.

Upis novih slušaoca stranih jezika završićemo zaključno sa 5 novembrom 1953 god.

Molimo sve kolektive i sindikalne podružnice, da uplate članarinu na naš tekući rač. broj 763-T-182.

Sekretarijat

Repertoar POZORIŠTA

Ponedeljak, 2 novembra: nema pretstave.

Utorak, 3 novembra: Stevan Sremac: **»Zona Zamfirova«**, komad u 4 čina s pjevanjem. Cijene ulaznica od 15 do 35 dinara. Početak u 19 časova, za dake.

Srijeda, 4 novembra: Šandor Lukači: **»Riđokosa«**, komad u 4 čina, s pjevanjem. Početak u 15 časova, za JNA.

Četvrtak, 5 novembra: Pearl Buck: **»Kvej Lan«**, komad u 4 čina, sa popularnim cijenama od 20—50 dinara. Početak u 19 časova.

Petak, 6 novembra: nema pretstave.

Subota, 7 novembra: Pearl Buch **»Mećava«**, gostovanje Ivana Pajića i Adema Čejvana. Cijene ulaznica od 25—70 dinara. Početak u 20 časova.

Nedelja, 8 novembra: Šandor Lukači: **»Riđokosa«**, gostovanje Ivana Pajića. Cijene ulaznica od 25 — 60 dinara. Početak u 15 čas.

Nedelja, 8 novembra: Šandor Lukači: **»Riđokosa«**, gostovanje Ivana Pajića. Cijene ulaznica od 30 — 80 dinara. Početak u 20 čas.

OGLAS

Kozmetičarka ŽANA gostuje u frizerskom salonu
JULIJANE TOMIĆ
Maršala Tita ul. 67.
Pregled lica besplatan. Čistimo fleke, bore, bradavice, bubuljice i dlake.
PODMLAĐUJE LICE.

Iz Matičnog ureda:

ROĐENI:

Jovanović Dragan, sin podoficira JNA, Jajčanin Šefika, kći radnika, Milić Ljiljana, kći zidara, Muratagić Muharem, sin zemljoradnika, Trubajić Grujo, sin zemljoradnika, Plotan Radovan, sin zemljoradnika, Kovač Sabaheta, kći tesara, Babić Gojko, sin zemljoradnika, Regoje Mirjana, kći pekara, Coco Faketa, kći zidara, Raković Jasmin, sin radnika, Krčmar Ljubinko, sin milicionera, Ćopić Petar, sin zemljoradnice, Stanišić Slobodan, sin službenika, Hadžić Refik, sin urara, Bajić Milka, kći radnika, Pujić Franjo, sin radnika, Marčetić Ljubiša, sin agronoma, Ašić Nedžad, sin radnika, Muratagić Jadranka, kći pekara, Malešević Nada, kći radnika, Sitnica Adem, sin bifedžije, Barjaktarević Emira, kći konobrana, Hejpeter Elizabeta, kći električara, Biljčević Mila, kći službenice, Jošić Miroslav, sin službenika, Glavaš Nada, kći radnika, Crnić Gordana, kći šofera, Kušlić Jadranka, kći metagostrugara, Bradalo Subhija, kći pekara, Penović Mario, sin službenika, Cvijić Ljuban, sin zemljoradnika, Kadrić Surana, kći službenika, Laštro Ivo, sin poštara, Jovanović Milica, kći podoficira JNA, Hatibović Mirsad, sin šofera, Vranješ Milena, kći radnika, Pustahija Janjuška, kći službenika, Trkulja Dragica, kći zemljoradnika, Ćosić Persa, kći zemljoradnika.

VJENČANI:

Filipović Muharem, radnik i Karabegović Šubreta, Smajlagić Šerif, vodoinstalater i Okanović Hatidža, domaćica, Figurek Kostadin, radnik i Šumaher Viktorija, domaćica, Jurić Ludvig, moler i Krunovar Ana, domaćica, Gunić Rušid, konobar i Karabegović Dika, domaćica, Tihovski Ivo, mehaničar i Duvnjak Ruža, domaćica, Kabiljagić Halid, ložač i Poturović Sofija, radnica, Đurović Jovan, službenik i Gudelj Mara, službenik, Uzelac Đuro, oficir JNA i Panajetović Jelena, domaćica, Livnjaković Dušan, vodoinstalater i Šips Mihelina, službenik, Popović Đuro, električar i Crnobrnja Radojka, domaćica, Kvasni Gregor, službenik i Kosanović Ljubica, namještenik.

UMRLI:

Šeranić Suad, đak 15 g., Zakić Zorka, penzionerka 64 g., Burzić Derviš, poljoprivrednik, 20 g. Cerić Đehva, domaćica, 50 g., Lopar Marija, domaćica, 63 g., Galeša Milka, dijete, 10 g., Petrović Radoslava, đak, 13 g., Valek Viktorija, domaćica, 28 g., Bećić Edin, dijete 3 mj., Slavuj Ilija, zemljoradnik, 80 g., Todorović Vojin, dijete 5 g., Kresević Jovanka, domaćica, 40 g., Slavulj Milan, radnik, 27 g., Fištrek Karolina, penzionerka, 70 g., Karajković Nurfet, dijete, 3 g., Plovljanin Novak, dijete, g., Tomaš Petar, zemljoradnik, 54 g.

Obavještenje

Rješenjem Direkcije željeznica Sarajevo broj 816/53 od 31-X-1953 godine mjenja se saobraćaj putničkih vozova na pruzi Doboj — Banja Luka sa danom 8-X-1953 godine kako slijedi:

Od 8 X 1953 godine neće saobraćati od Banje Luke do Doboja voz broj 1514 koji je odlazio iz Banje Luke u 13,30 časova kao ni od Doboja do Banje Luke voz broj 1513 koji je odlazio iz Doboja u 11.55 časova i dolazio u Banju Luku u 15.27 časova.

Od istoga dana saobraća će lokalni voz broj 1514 od Banje Luke do Šnjegotine sa odlaskom iz Banje Luke u 13,30 i od Šnjegotine do Banje Luke voz broj 1513 sa odlaskom iz Šnjegotine u 15,20 čas.

Od Banje Luke do Doboja direktno za Sarajevo voz broj 1512 sa polaskom iz Banje Luke u 6,25 časova, dolazi u Doboj u 10,02 i stiže u Sarajevo u 16 časova. Od Doboja do Banje Luke direktan voz iz Sarajeva broj 1515 polazi u 13,35 čas., dolazi u Doboj u 18,40 čas. i stiže u Banju Luku u 22,37 časova.

Stanica — grad Banja Luka

Preduzeća i FABRIKE!

Oglašavajte

u „Banjalučkim novinama"

JER JE TO NAJBOLJA REKLAMA ZA PLASIRANJE VAŠIH ARTIKALA i PROIZVODA

РЕДАКЦИЈА „БАЊАЛУЧКИХ НОВИНА" РАСПИСУЈЕ

КОНКУРС

ЗА ЈЕДНОГ НОВИНАРА - САРАДНИКА

УСЛОВИ: ДОКУМЕНАТ О РАДУ У НЕКОЈ РЕДАКЦИЈИ — ЗАВРШЕНА СРЕДЊА ШКОЛА — ДОКУМЕНТИ ПОТРЕБНИ ЗА УПОСЛЕЊЕ (БИОГРАФИЈА ИТД.)

Понуде ће примати Редакција до 10 новембра 1953 године.

ПЛАТА ПО УРЕДБИ А НА ОСНОВУ ПРОБНОГА РАДА.

Uređuje redakcioni odbor. — Odgovorni urednik Neda Erceg. — Redakcija i administracija Trg palih boraca (zgrada Doma kulture), telefon 369. — Tek. rač. kod Narodne banke FNRJ - Banja Luka, filijala za srez 768-T-193. — List izlazi svakog utorka. — Štamparija »GLAS« Banja Luka.